

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki Joensuun seudulla

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki.

Tukea suunniteltaessa tarkastellaan ensin koulun toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta oppilaille. Tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä ja yksikössä erilaisin joustavin järjestelyin. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden suunnitelmallisen seulonnan **tueksi käytetään seudullisesti sovittua on laadittu seudullinen suositeltavien testauskäytäntöjen ohjeistus** (liite 7). **Kunnassa opetuksen järjestäjä päättää testauksesta ja käytettävistä testeistä.** Oppilaan muuttaessa eri kouluun, tuen tarvetta arvioidaan uudelleen ja päivitetään pedagogiset asiakirjat. Pedagogiset asiakirjat laaditaan aina yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa.

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on taata riittävä tiedonkulku kodin ja koulun välillä sekä ehjä oppimispolku läpi perusopetuksen. Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta ja koulunkäynnistä. Koulut järjestävät vuosisuunnitelmiansa mukaisesti vanhempaintapaamisia ja -iltoja, jolloin huoltajilla on mahdollisuus saada ajankohtaista tietoa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista, tulla kuulluksi ja tutustua koulun henkilöstöön. Erityisesti silloin kun herää huoli oppilaan oppimiseen tai kasvuun liittyen, korostuu henkilöstön aloitteellisuus huoltajien osallistamiseksi tuen tarpeen arviointiin ja suunnitteluun.

Toiminta nivelvaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytänteet kirjataan koulukohtaiseen vuosisuunnitelmaan.

1. YLEINEN TUKI

Yleisen tuen toimintamallit ovat tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Niiden avulla varmistetaan oppilaan mahdollisuudet saada onnistumisen kokemuksia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä toimimisessa. Toimintakulttuuri, jossa korostuu välittäminen, huolenpito ja myönteinen ilmapiiri, edistää oppilaan myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Rehtorin ja kunkin opetusryhmän opettaja vastaavat riittävän yleisen tuen järjestämiseen, toteuttamiseen ja arviointiin liittyvistä ratkaisuista.

Huoltajille tiedotetaan lukuvuosittain käytettävistä yleisen tuen muodoista sekä siitä, miten tuen riittävyttä seurataan (LIITE 8). Käytettävissä olevia keinoja ovat mm.

- oppimisympäristön muokkaaminen
- oppimisen yksilöllinen eriyttäminen ja ohjaus
- opiskeluhuollon tuki
- apuvälineet
- aamu- ja iltapäivätoiminta
- tehostettu kodin ja koulun yhteistyö

Tarkempi kuvaus yleisen tuen muodoista on esitelty liitteessä 8.

2. TEHOSTETTU TUKI

Tehostettu tuki on tarkoitettu oppilaalle, jolle yleinen tuki ei riitä ja joka tarvitsee oppimisen ja koulunkäynnin tueksi pitkäjänteistä ja monimuotoista tukea. Tehostetun tuen lähtökohtana on tukea oppilaan vahvuuksia ja voimavaroja. Sen avulla ehkäistään ongelmien kasvamista ja kasautumista. Se on oppilaan tarpeista lähtevää ja suunnitelmallista.

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin suunnitellaan pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti, esimerkiksi pedagogisessa tiimissä. Tiedot kirjataan sähköiseen pedagogisen arvion lomakkeeseen ja oppimissuunnitelmaan. Pedagogisissa asiakirjoissa käytetään oppilaan oppimista ja kehittymistä korostavaa kieltä.

Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tulee seurata ja arvioida säännöllisesti tehostetun tuen aikana. Mikäli arvioinnin perusteella todetaan tuen tarpeen muuttuneen tai annettu tuki ei hyödytä oppilasta, päivitetään oppimissuunnitelma vastaamaan uutta tilannetta

3. ERITYINEN TUKI

E erityisen tuen tehtävänä on antaa oppilaalle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista tukea niin, että oppilas voi suorittaa oppivelvollisuutensa. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Samoin tuetaan oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa oppimisesta.

~~Oppilas kuuluu erityiseen tukeen, mikäli hän kuuluu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, hänellä on yksilöllistettyjä oppimääriä, hänen sosiaalis-emotionaaliset taitonsa edellyttävät erityistä tukea, hän opiskelee toiminta-alueittain, hän opiskelee pienryhmässä jatkuvasti yli puolet perusopetuksestaan tai hänen opetuksensa järjestetään tuen saamiseksi jossakin muussa kuin hänen luontaisessa lähikoulussaan.~~

Oppilas kuuluu erityiseen tukeen, mikäli jokin näistä kriteereistä toteutuu

- hän kuuluu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin,
- hänellä on yksilöllistettyjä oppimääriä,
- hän opiskelee toiminta-alueittain,
- hänen sosiaalis-emotionaaliset taitonsa edellyttävät erityistä tukea,
- hän saa tarvitsemaansa erityisopetuksen tukea yli puolet perusopetuksestaan tai
- hänen opetuksensa järjestetään tuen saamiseksi jossain muussa kuin hänen luontaisessa lähikoulussaan.

E erityisopetus ja oppilaan saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden. Käytettävissä

ovat kaikki perusopetuslain mukaiset tukimuodot. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Sellaiselle oppilaalle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, annetaan erityisopetusta hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti. Erityisopetukseen sisältyvillä pedagogisilla ratkaisuilla pyritään ensisijaisesti turvaamaan oppilaan koulunkäynti ja oppiminen. Pedagogiset ratkaisut voivat liittyä esimerkiksi oppimisympäristöön, opetukseen, työtapaan tai valittaviin materiaaleihin ja välineisiin. Nämä vaihtelevat oppimisen tavoitteiden ja sisältöjen sekä oppilaan henkilökohtaisten tarpeiden mukaisesti.

Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset lapset. Heitä ovat muun muassa näkö- ja kuulovammaiset sekä muutoin ruumiillisesti tai henkisesti vaikeasti vammaiset tai kehityksessään viivästyneet lapset. Myös vaikea sairaus voi olla syynä pidennettyyn oppivelvollisuuteen. Keskivaikea kielellinen erityisvaikeus ei kuulu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin.

Kaikki näkö- tai kuulovammaiset, esimerkiksi kuulokojetta käyttävät eivät automaattisesti kuulu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, vaan päätöstä tulee harkita yllä olevan, opetussuunnitelman perusteiden mukaisen määritelmän pohjalta. Lievissä ja jopa keskivaikeissa kuulovammoissa, joissa koulunkäynti usein sujuu hyvin tukitoimien avulla tai joissakin tapauksissa lähes ilman tukitoimia ja oppilas tulee selviytymään perusopetuksen tavoitteista yhdeksässä vuodessa, ei päätös aina ole tarpeellinen. Lievä kehitysvamma ei automaattisesti kuulu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, vaan on selvitettävä, liittyykö siihen muita opiskelua hankaloittavia vaikeuksia, jolloin se voi harkinnanvaraisesti olla perusteena pidennettyyn oppivelvollisuuteen siirtymiseen.

Pidennetyn oppivelvollisuuden päätös tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkua. Mikäli todetaan, ettei oppilas enää kuulu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, tulee tehdä päätös siirtymisestä pidennetyn oppivelvollisuuden piiristä yleisen oppivelvollisuuden piiriin. Siirtyminen pidennetyn oppivelvollisuuden piiristä yleisen oppivelvollisuuden piiriin edellyttää pedagogisen selvityksen laatimisen ja uuden erityisen tuen päätöksen tekemisen, jonka jälkeen oppilas joko jatkaa erityisessä tuessa tai siirtyy tehostettuun tukeen. Kun pidennetystä oppivelvollisuudesta siirrytään yleiseen oppivelvollisuuteen, ei tarvita koulun ulkopuolista asiantuntijalausuntoa.

Jos pidennetyn oppivelvollisuuden ja samalla erityisen tuen päätös on jäänyt tekemättä tai oppilaan tilanne muuttuu esi- tai perusopetuksen aikana, voidaan päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdä myöhemminkin. Tällöin oppivelvollisuus ei enää voi pidentyä, mutta päätös vaikuttaa oppilaan opetusryhmän kokoon ja voi vaikuttaa opetettaviin aineisiin (oppiainejakoinen opetus/ opetus toiminta-alueittain.)

PIDENNETYN OPPIVELVOLLISUUDEN PIIRIIN KUULUVAN LAPSEN JA NUOREN KOULUPOLKU

Hallintopäätös sekä pidennetyistä oppivelvollisuuksista että erityisestä tuesta tulee tehdä pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkua jo 5-vuotiaana. Päätöksen perusteluina tulee olla psykologinen tai lääketieteellinen lausunto. HOJKS laaditaan ensimmäisen esiopetusvuoden alussa.

5-vuotiaana 1. esiopetusvuosi
(vapaaehtoinen)

6-vuotiaana 1. esiopetusvuosi
(pakollinen)

1. esiopetusvuoden jälkeistä jatkoa pohditaan mahdollisimman varhaisesta vaiheesta alkaen huoltajien, esiopettajan, tulevan opettajan ja erityisopettajan välisenä yhteistyönä. Asiasta päätettäessä tehdään yhteistyötä myös sosiaali- ja terveystoimen asiantuntijoiden (terveydenhoitaja, psykologi, kuntoutuohjaaja, vammaispalvelut) kanssa. Tämä yhteistyö jatkuu koko perusopetuksen ajan.

6. vuotiaana 2. esiopetusvuosi

7. vuotiaana perusopetuksen 1.
vuosiluokka

7. vuotiaana perusopetuksen 1.
vuosiluokka

7. vuotiaana 2. esiopetusvuosi

Lapsen aloittaessa perusopetuksen 8-vuotiaana, tulee tehdä erillinen hallintopäätös perusopetuksen aloittamisesta vuotta säädettyä myöhemmin (PoL 27§).

Erityisen tuen päätös tarkistetaan 2. vuosiluokan jälkeen, ennen 7. vuosiluokalle siirtymistä sekä lapsen tuen tarpeen olennaisesti muuttuessa. Tarkistamista varten tehdään pedagoginen selvitys.

Oppivelvollisuus päättyy, kun 9. vuosiluokan oppimäärä on suoritettu hyväksytysti tai, kun sen lukuvuoden lopussa, kun oppilas täyttää **18** vuotta.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako perusopetuksesta vastaavan hallinnon sisällä sekä muiden hallintokuntien kanssa on kuvattu alla taulukossa, jota tarkennetaan kunta- tai koulukohtaisesti tarpeen mukaan kuntien vuosisuunnitelmissa tai oppilashuoltosuunnitelmissa. Täydennettävä taulukko on liitteenä (LIITE 9). Niissä kuvataan eri toimijoiden välinen yhteistyö oppilashuollon palveluista vastaavien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet eri hallintopäätöksissä kuvataan kuntakohtaisesti (LIITE 10).

Yhteistyö, vastuut ja työnjako oppimisen tuen asiakirjojen laadinnassa.

		Laatimisen vastuuhenkilöt
Pedagoginen arvio	<p>Laaditaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tehostettuun tukeen siirryttäessä • tehostetusta tuesta yleiseen tukeen siirryttäessä 	<p><i>Opetuksenjärjestäjän määräämä taho</i> laatii pedagogisen arvon. Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään moniammatillisessa yhteistyössä. Yhteistyö oppilaan ja huoltajien kanssa on tärkeää tuen tarpeiden selvittämisen sekä tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta.</p>
Oppimissuunnitelma	<p>Voidaan laatia jo yleisen tuen vaiheessa.</p> <p>Laadittava</p> <ul style="list-style-type: none"> • joustavan perusopetuksen oppilaalle • aloitettaessa perusopetus vuotta myöhemmin (ellei oppilas ole erityisen tuen piirissä) • kun oppilaalle on tehty vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun päätös (Perusopetusasetus 11§ 3 momentti) • kun oppilaalle on tehty päätös erityisistä opetusjärjestelyistä (Perusopetuslaki 18§) • tehostetun tuen vaiheessa • laaditut asiakirjat päivitetään lokakuun loppuun mennessä ja arvioidaan keväällä • uudet asiakirjat laaditaan pitkin lukuvuotta tarpeen mukaan 	<p><i>Opetuksenjärjestäjän määräämä taho</i> koordinoi oppimissuunnitelman laatimista ja arviointia sekä toimii yhteyshenkilönä kodin ja koulun välillä.</p> <p><i>Opetuksenjärjestäjän määräämä taho</i> laatii mahdolliset oppiaineen ydintavoitteet. Tarvittavat oppilashuollon palveluiden edustajat ovat mukana tukea suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa oppimissuunnitelmaa. Laaditaan ja arvioidaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa.</p>
Pedagoginen selvitys	<p>Laaditaan aina ennen erityisen tuen päätöstä/ siirtymistä takaisin tehostettuun tukeen.</p> <p>Pedagogiseen selvitykseen pyydetään sekä oppilaan että huoltajan allekirjoitus aina, koska edeltää erityisen tuen päätöstä (hallinnollinen päätös), jota ennen on kuultava sekä huoltajia</p>	<p><i>Opetuksenjärjestäjän määräämä taho</i> hankkii</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaan opetuksesta vastaavilta opettajilta selvityksen oppilaan oppimisen etenemisestä - oppilashuollon

että oppilasta.

Allekirjoitetut asiakirjat säilytetään lukitussa arkistokaapissa paperiversiona **opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla**. Lukuoikeus määritellään tapauskohtaisesti.

ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä tehdyn kirjallisen selvityksen oppilaan saamasta tehostetusta tai erityisestä tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta

Näiden selvitysten perusteella *opetuksen järjestäjän määräämä taho* tekee kirjallisen arvion oppilaan erityisen tuen tarpeesta.

Oppilaan ja huoltajan kuulemisesta vastaa pedagogisen selvityksen laatimisesta vastaava henkilö.

Uusi erityisen tuen päätös laaditaan:

- siirryttäessä tehostetusta tuesta erityiseen tukeen
- erityisen tuen päätökseen sisältyvien asioiden muuttuessa
- erityisen tuen päätöstä tarkistettaessa, ainakin 2. vuosiluokan lopussa sekä ennen 7. vuosiluokan alkua (mikäli ei ole tarvetta uusina näissä kohdissa, tehdään hallinnollinen päätös siirtymisestä erityisestä tuesta takaisin tehostettuun tukeen)
- Erityisen tuen päätöksessä päätetään kaikki oppilaan oikeusturvan kannalta olennaiset asiat (pidennetty oppivelvollisuus ja siirtyminen pidennetystä yleiseen oppivelvollisuuteen, oppimäärän yksilöllistäminen ja siirtyminen yksilöllistetyn oppimäärän opiskelusta yleisen oppimäärän mukaiseen opiskeluun, avustajan tai tulkin tarve,

Kun oppilas siirtyy erityiseen tukeen, päätöksen tekee *opetuksenjärjestäjän määräämä taho*.

Erityisen tuen tarkistaminen 2. vuosiluokan jälkeen sekä ennen 7. vuosiluokkaa tai tarvittaessa on *opetuksenjärjestäjän määräämän tahon* vastuulla. Erityisen tuen päätöksen tarkistaminen (määräaikaisuus) on *opetuksenjärjestäjän määräämän tahon* vastuulla.

Päätöksen siirtymisestä erityisestä tehostettuun tukeen tekee *opetuksenjärjestäjän määräämä taho*.

Päätöksen pidennetyn oppivelvollisuuden

Erityisen tuen päätös

	<p>toiminta-alueittain opiskelu, pääsääntöinen opetuksen järjestämisaikka, erityisestä tehostettuun tukeen siirtyminen jne.)</p> <ul style="list-style-type: none"> Säilytetään allekirjoitettuna paperiversiona 10 vuotta perusopetuksen päättymisen jälkeen 	<p>aloittamisesta ja siirtymisestä takaisin yleiseen oppivelvollisuuden piiriin tekee <i>opetuksenjärjestäjän määräämä taho.</i></p>
<p>HOJKS</p>	<ul style="list-style-type: none"> Laaditaan aina, kun oppilaalle on tehty erityisen tuen päätös Laaditut asiakirjat päivitetään lokakuun loppuun mennessä ja arvioidaan keväällä ja tarvittaessa lukuvuoden aikana Uudet asiakirjat laaditaan pitkin lukuvuotta tarpeen mukaan 	<p><i>Opetuksenjärjestäjän määräämä taho</i> koordinoi HOJKS:n laatimista. <i>Opetuksenjärjestäjän määräämä taho</i> laatii oppiaineen/ oppiaineiden ydintavoitteet/ yksilöllistetyt tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet. Tarvittavat oppilashuollon palveluiden edustajat ovat mukana tukea suunniteltaessa/ toteutettaessa. Laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa.</p>

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvien asiakirjojen säilytys

Pedagogiset asiakirjat löytyvät sähköisessä muodossa Wilmasta. Tieto tehostetun ja erityisen tuen saamisesta ovat salassa pidettäviä. Pedagoginen arvio, tehostetun tuen oppimissuunnitelma, pedagoginen selvitys, erityisen tuen päätös ja HOJKS ovat salassa pidettäviä asiakirjoja. Asiakirjoihin voidaan liittää huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat. Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Tiedonsiirto ja yhteistyö opiskelupaikan muuttuessa:

Eryyisen tuen piirissä olevan oppilaan muuttaessa **kyseisen/oman opetuksen järjestäjän piiristä** toisen opetuksen järjestäjän piiriin:

- oppilaasta lähetetään aina erityisen tuen päätös vastaanottavaan kouluun
- oppilaan HOJKS lähetetään vastaanottavaan kouluun, mutta varmistetaan, että siihen on kirjattu vain opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto

Kun erityisen tuen piirissä oleva oppilas muuttaa toisen opetuksen järjestäjän piiristä **kyseisen/oman opetuksen järjestäjän piiriin:**

- saadaan erityisen tuen päätös ja HOJKS, johon on kirjattu opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto.
- laaditaan pedagoginen selvitys ja tehdään uusi erityisen tuen päätös

Kun erityisen tuen piirissä oleva oppilas muuttaa **kyseisen/oman opetuksen järjestäjän sisällä** ja oppilaan tukijärjestelyissä tapahtuu muutoksia

- lähettävä koulu laatii pedagogisen selvityksen (jos oppilas on siirtymässä tai on jo erityisessä tuessa)
- Mikäli oppilas opiskelee koulun yhteydessä sijaitsevassa pienryhmässä ja aloittaa perusopetuksen ensimmäisen luokan saman koulun pienryhmässä, ei pedagogista selvitystä tarvitse laatia.

Allekirjoitetut asiakirjat liitteineen säilytetään siinä koulussa, jossa oppilas on. Kun lapsi siirtyy esiopetuksesta perusopetukseen tai muuttaa koulusta toiseen, siirtyvät opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät asiakirjat/ tiedot (oppimissuunnitelma/ erityisen tuen päätös/ HOJKS) muiden oppilaspapereiden mukana uuteen kouluun. Muiden tietojen (mm. asiantuntijalausunnot) siirtämiseen vaaditaan huoltajan yksilöity (mitä tietoja lähetään, mihin tarkoitukseen ja kenelle lähetetään) tiedonsiirtolupa. Muussa tapauksessa lausunnot palautetaan huoltajalle.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden opetus voidaan järjestää oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain. Myös muulla tavoin vammaisen tai vakavasti sairaan oppilaan opetus voi olla oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä perusteltua järjestää toiminta-alueittain. Opetus järjestetään toiminta-alueittain vain kun oppilas ei kykene opiskelemaan edes oppiaineiden yksilöllistettyjä oppimääriä. Opetuksen järjestämisestä toiminta-alueittain päätetään erityisen tuen päätöksessä.

Toiminta-alueet ovat:

- motoriset taidot
- kieli- ja kommunikaatiotaidot
- sosiaaliset taidot
- kognitiiviset taidot
- päivittäisten toimintojen taidot

Toiminta-alueittain järjestävän opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämässään. Opetuksen suunnittelun lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet. Oppimisessa hyödynnetään koulupäivän eri tilanteita, ja oppimisympäristöä kehitetään toimivaksi ja oppilasta motivoivaksi. Oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä oppilaan edistymisen arviointi kuvataan HOJKSissa kullekin toiminta-alueelle. Tavoitteet asetetaan siten, että ne ovat saavutettavissa olevia ja oppilaalle mielekkäitä.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, jos oppilaalla on vahvuuksia tässä oppiaineessa. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden sisältöjä voidaan yhdistää. Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa tuetaan oppilaan kokonaiskehitystä sekä edistetään ja ylläpidetään oppilaan toimintakykyä. Opetus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä sekä muun henkilöstön ja eri asiantuntijoiden välistä yhteistyötä.

Motoristen taitojen oppimisen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehon hahmotusta, edistää kokonais- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä antaa mahdollisuuksia monipuolisesti harjoitella taitoja arjen eri tilanteissa. Motoristen taitojen opetuksen tulee sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen, tasapainon, koordinaation, rytmin, kestävyuden ja lihasvoiman kehittämiseen liittyviä osa-alueita.

Kommunikaatiotaitojen oppimisen lähtökohtana on vuorovaikutuksen muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva kommunikoinnin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu. Tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää itsekin muita ryhmän oppilaita ja aikuisia. Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia tapoja kommunikoida. Oppilaalla tulee olla tarvittaessa käytettävissään vaihtoehtoisia kommunikaatiokeinoja. Kielen ja kommunikaation opetus sisältää kielellistä tietoisuutta, ilmaisu- ja sanavarastoa, viittomien, merkkien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä sekä ajattelua kehittäviä osa-alueita. Kommunikaatiotaitoja harjoitellaan eri tilanteissa koulupäivän aikana.

Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan ryhmässä toimimisen taitojen ja osallisuuden kehittyminen. Opetuksen tulee sisältää erilaisissa ympäristöissä toimimista sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua tukevia osa-alueita. Oppilaan itsetuntemusta ja oppimismotivaatiota tuetaan luomalla edellytykset onnistumisen kokemuksiin ja vahvistamalla myönteistä sosiaalisen oppimisen ilmapiiriä.

Kognitiivisten taitojen oppimisen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Opetuksen tulee tukea oppimiseen, muistamiseen ja ajattelemiseen liittyvien prosessien kehittymistä. Kognitiivisten taitojen oppimisen tulee sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, valinnan, luokittelun, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon sekä syy-seuraussuhteen oppimista edistäviä osa-alueita. Oppimisen tavoitteena on kehittää lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia. Oppiaineiden sisällöistä voidaan saada aineistoa kognitiivisten taitojen oppimiseen.

Päivittäisten taitojen oppimisen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista ympäristönsä toimintaan sekä edistää omatoimisuutta ja itsenäistymistä. Opetuksen tulee sisältää terveyttä ja turvallisuutta, arjen taitoja, asumista ja ympäristössä liikkumista sekä vapaa-ajan viettoa käsitteleviä

osa-alueita. Päivittäisten taitojen harjoittelu luo mahdollisuuksia motoristen taitojen, kielen ja kommunikaation, tieto- ja viestintäteknologisten taitojen, sosiaalisten sekä kognitiivisten taitojen kehittymiselle ja harjoittelulle. Ne puolestaan vahvistavat päivittäisten taitojen hallintaa.

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa arviointi tapahtuu toiminta-alueittain. Arviointi annetaan aina sanallisena. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, tämä voidaan kuvata osana sanallista arviointia tai todistuksen liitteessä.

Opetuksen järjestäjä tarkentaa seuraavat asiat

Ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallit kuvataan kuntakohtaisesti vuosisuunnitelmassa.

Koulun vuosisuunnitelmassa sekä kuntakohtaisessa taulukossa (s.54) kuvataan:

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet eri hallintopäätöksissä, tehostetun tuen käytännön järjestäminen, pedagogisen arvion laadintaan liittyvät käytänteet, toimintatavat oppilaan tehostetun tuen aloittamisessa, toteuttamisessa ja päättämisessä, oppimissuunnitelman laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet, yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa sekä menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa.

Kuntakohtaisessa taulukossa (x) sekä vuosisuunnitelmassa kuvataan:

Erityisen tuen käytännön järjestäminen, pedagogisen selvityksen laadintaan liittyvät käytänteet, oppilaan ja huoltajankuulemiseen liittyvä menettely, erityisen tuen päätöksen tekeminen, erityisen tuen päätöksen tarkistaminen, toimintatavat, kun erityinen tuki päätetään lopettaa ja tuki jatkuu tehostettuna tukena, HOJKSin laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet, yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa, menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä, menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa, oppimäärän yksilöllistämiseen liittyvät toimintatavat osana pedagogisen selvityksen laadintaa, erityisen tuen päätöstä ja HOJKSin laatimista.

Kuntakohtaisessa vuosisuunnitelmassa kuvataan pidennetyn oppivelvollisuuden järjestäminen:

Lapsen ohjautuminen pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, monialainen yhteistyö prosessissa, opetuksen käytännön järjestäminen, yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen kanssa sekä muu yhteistyö, eri toimijoiden vastuut ja työnjako, yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa, eri oppiaineiden mahdollinen yhdistäminen oppiainekokonaisuuksiksi tai jakaminen osa-alueisiin sekä niiden tarkempi kuvaus sekä tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien tarkempi kuvaus toiminta-alueittain

Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot, ja niiden

- käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- oppilaalle ja huoltajille tiedottamiseen ja oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät toimintatavat

kuvataan kuntakohtaisesti vuosisuunnitelmassa.

Tulkitsemis- ja avustajapalveluihin sekä muihin opetuspalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin liittyvät hallinnolliset käytänteet ja päätöksenteko kuvataan kuntakohtaisessa taulukossa.

8 Oppilas- ja Opiskeluhoolto

Oppilas- ja opiskeluhoitolain 3§ mukaan opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa opiskeluhoollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Opiskeluhoolto liittyy läheisesti koulun kasvatus- ja opetustehtävään. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhoollon tavoitteena on ennaltaehkäisevä työote ja varhainen puuttuminen huolta aiheuttavissa tilanteissa. Painopiste on yhteisöllisessä opiskeluhoollon. Opiskeluhoolto kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville ja kodin ja koulun yhteistyö on tärkeä osa sitä.

Perusopetuksen opiskeluhoollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskeluhoitolaissa (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013). Perusopetuslain mukaisesti opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta. Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteet sekä paikallisen opiskeluhooltosuunnitelmien laatiminen on määrätty Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa, luku 8.

Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

Joensuun seudulla kunkin kunnan monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä suunnittelee, kehittää, ohjaa ja arvioi kuntakohtaista opiskeluhooltotyötä. Kukin kunta laatii yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon suunnitelma, jossa kuvataan opetuksessa huomioitavat toimintatavat ja tavoitteet sekä niiden toteutumisen seuranta, opiskeluhoollon yleiset periaatteet ja yhteistyö, keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä toiminta kouluyhteisön terveellisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Se laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajien kanssa. Opiskeluhoollon suunnitelma voidaan laatia myös alueen koulujen yhteisenä tai koulu-esiopetus kohtaisena. Opiskeluhooltotyö voi olla joko yhteisöllistä tai yksilökohtaista.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5.

Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoitotoimeksiantamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5):

1. Arvio opiskeluhoitotoimeksiantuksen kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhoitotoimeksiantuksen kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitotoimeksiantuksessa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhoitotoimeksiantuksen kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhoitotoimeksiantuksessa tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotilastaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoitotoimeksiantuksen edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoitotoimeksiantus on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitotoimeksiantus) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset
- koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat
- poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

- Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan
- oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen
- opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille
- tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
- opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa
- oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon

toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen
- koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä
- yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

8.2 Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllinen opiskeluhoito on koko kouluyhteisöä tukevaa ensisijaista ja ennaltaehkäisevää toimintaa. Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön tavoitteena on vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria sekä tukea kouluyhteisön kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhteisöllinen oppilashuoltotyö kuuluu kaikille koulussa työskenteleville. Opiskeluhoillon palveluja suunnataan myös yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Koulukohtaisen opiskeluhoitotyön suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa tehtävää varten perustettu opiskeluhoitoryhmä. Opiskeluhoitoryhmään voivat kuulua rehtori, erityisopetuksen edustaja, opettajat, opiskeluhoillon palveluiden työntekijät, huoltajien edustaja ja kutsuttaessa alueella toimivat muut asiantuntijat.

Seuraavalla sivulla olevat kuvat poistetaan hyväksytyistä opetussuunnitelmista.

YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN MONIALAINEN OPISKELUHUOLLON OHJAUSRYHMÄ

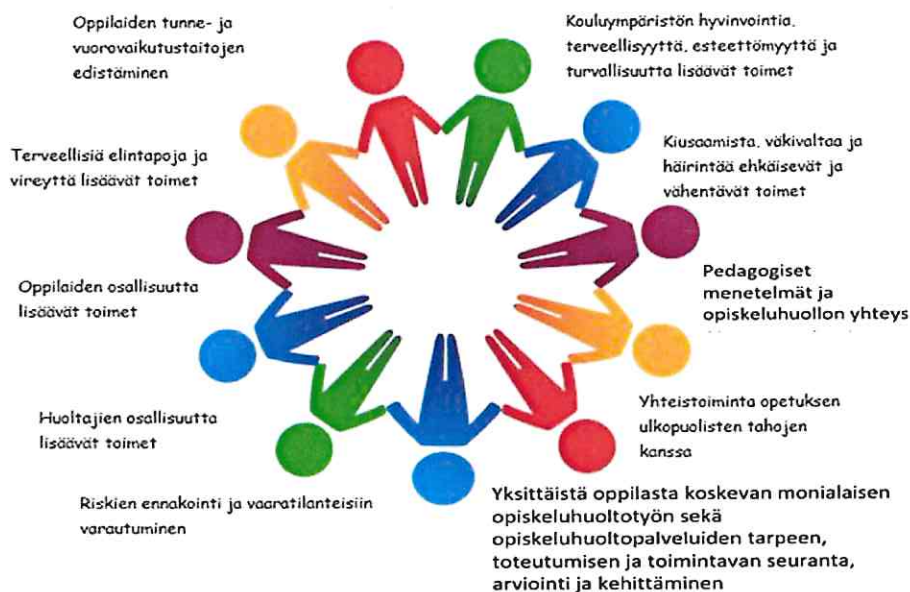
- Jäsenet esim. sivistysjohtaja, rehtoriedustus, erityisopettaja, varhaiskasvatusjohtaja, psykologi, johtava sosiaalityöntekijä, vastaava kuraattori
- Vastaa kunnan opiskeluhoitotyön kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta ja arvioinnista
- Määrittelee mitä opiskeluhoillon kriteerejä kunnassa arvioidaan, millä tavoin ja millä aikataululla
 - palvelujen riittävyys
 - palveluihin ohjautumisen toimivuus
 - ohjautumisten määrä
 - muutosten tarve
 - arviointien vuosikello
- Ei yksittäisen oppilaan asioiden käsittelyä

OPPILAITOSKOHTAINEN MONILAIANEN OPISKELUHUOLTORYHMÄ

- Jäsenet esim. Rehtori, KiVa/Pro-koulu vastaava, oppilaskunnan/tukioppilaiden ohjaaja, opintojen ohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, sote-puolen asiantuntija, oppilaskunnan/tukioppilaiden edustus, vanhempien edustaja
- Vastaa koulun opiskeluhoillon suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista
- Laatii koulukohtaisen opiskeluhoitosuunnitelmaan
- Ei yksittäisen oppilaan asioiden käsittelyä.

YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON TEHTÄVÄT

Opiskeluhoollissa painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä ja sen toteutuminen arvioidaan vuosittain koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä sekä kuntakohtaisessa opiskeluhoillon ohjausryhmässä.

Koulukohtaisesta opiskeluhoitotyöstä, sen organisoinnista ja toiminnasta vastaa rehtori yhteistyössä opetushenkilöstön ja eri yhteistyötahojen kanssa.

8.3 Yksilökohtainen opiskeluhoito Joensuun seudulla

Yksilökohtainen opiskeluhoito käynnistyy huoltajan, opettajan tai oppilaan kanssa työskentelevän ammattihenkilön ottaessa yhteyttä opiskeluhoillon työntekijään. Oppilaan opiskeluhoollollisen tuen tarvetta arvioidaan yhteisessä keskustelussa yhteydenottajan kanssa. Yhteydenottaja keskustelee viipymättä asiasta myös oppilaan ja/tai hänen huoltajansa kanssa. Yksittäisen oppilaan opiskeluhoollollinen tuki voi käynnistyä myös monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisella. Opiskeluhoillon palveluiden työntekijä arvioi tuen tarpeen kiireellisyyden. Huoltajan kanssa yhteistyössä sovitaan asian hoitamisen aikataulusta.

Yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoillon palvelujen järjestämiseen liittyvien asioiden käsittelemistä varten kootaan tarvittaessa monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmässä on edustettuina oppilaan vanhempien lisäksi ne opiskeluhoillon henkilöstöön kuuluvat, joiden tehtäviin oppilaan opetuksen, tuen tai hoidon järjestäminen kuuluvat (kuten esimerkiksi kuraattori, psykologi, terapeutteja, perheneuvola, lastensuojelun sosiaalityöntekijä, neuvolan perhetyö tai muu asiantuntija).

Asiantuntijaryhmän tapaamisesta laaditaan aina muistio, joista muodostuu opiskeluhoitokertomus. Edellä mainittujen dokumentointi ja säilyttäminen on kuvattu koulukohtaisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa.

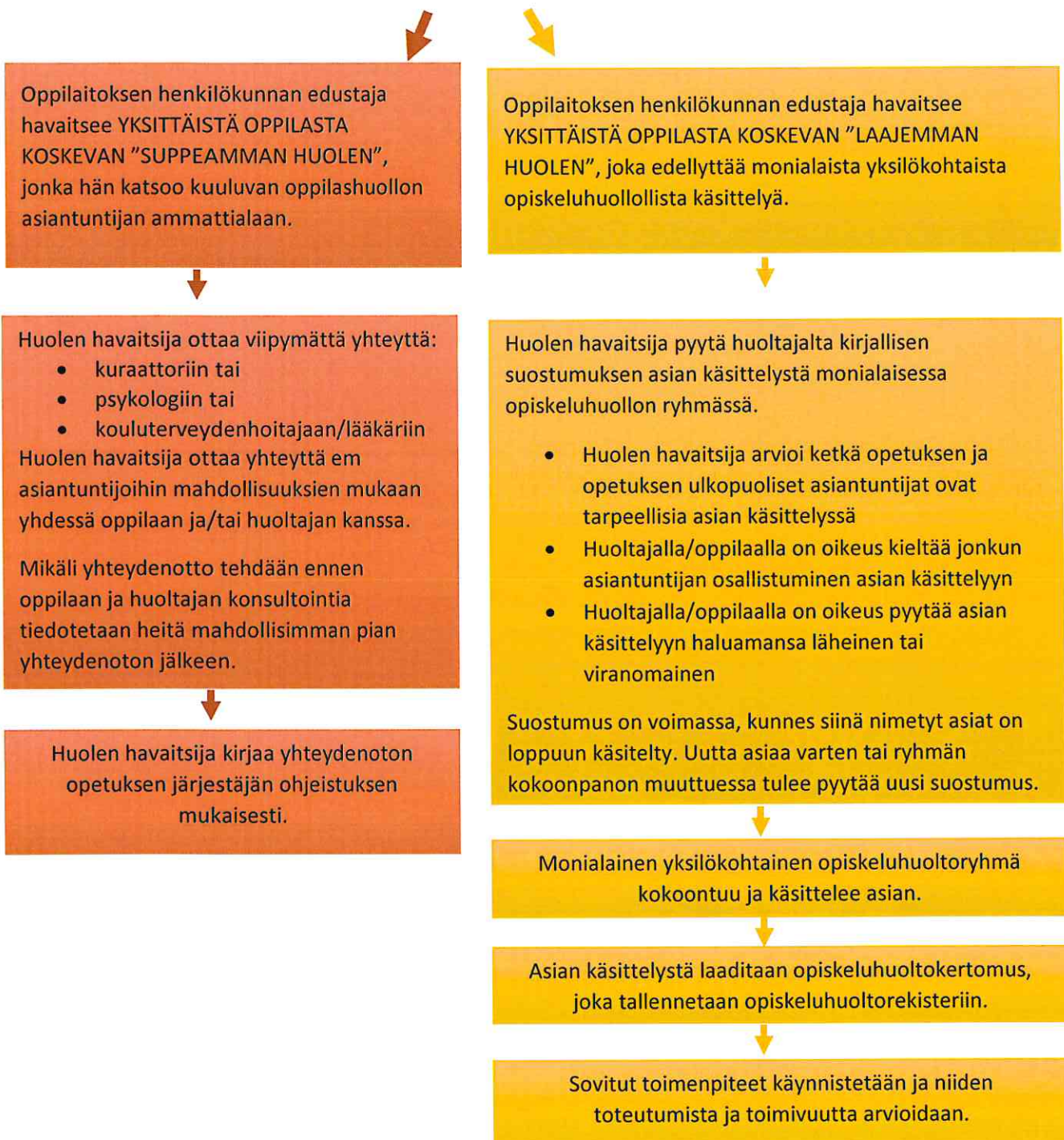
Yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän kokoaa se koulun tai opiskeluhoillon palveluiden työntekijä, jolla herää huoli oppilaasta ja jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Opiskeluhoitopalaverin järjestäminen edellyttää huoltajalta yksilöidyn, kirjallisen suostumuksen. Tulkin läsnäolo ei edellytä yksilöityä kirjallista suostumusta. Jos asian käsittelyyn tulee uusia toimijoita, pyydetään huoltajilta (ja oppilaalta) uusi allekirjoitettu suostumus. Opiskeluhoillon palveluista tiedotetaan huoltajia.

Yksilökohtainen opiskeluhoitotyö, suunnitellut ja toteutetut toimenpiteet sekä niiden seuranta ja arviointi kirjataan opetushenkilöstön toimesta oppilashuoltokertomukseen. Opiskeluhoillon henkilöstö kirjaa tiedot potilastietojärjestelmään tai asiakastietojärjestelmään. Opiskeluhoitokertomuksen tietoja luovutetaan vain pyynnöstä, jossa on perusteltu tietojen saannin tarpeellisuus. Pedagogisista konsultaatiopalavereista ei tehdä opiskeluhoitokertomusta.

Opiskeluhoitokertomuksista muodostuu opiskeluhoitorekisteri, jonka vastuuhenkilöt on määritelty opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Seuraavalla sivulla oleva kuva poistetaan hyväksytyistä opetussuunnitelmista.

YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO

Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto siirretään viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle. Sen sijaan opiskeluhoolltoa koskevaan tiedonsiirtoon pyydetään aina huoltajan lupa. Siinä yksilöidään, mitä tietoja siirretään ja pyydetään kirjallinen lupa tietojen siirtoon. Jos lupaa ei myönnetä, arvioidaan tiedon siirron välttämättömyys oppilaan terveyden ja turvallisuuden kannalta ja tehdään tarvittaessa lastensuojeluilmoitus.

8.4 Opiskeluhohtosuunnitelmat

Opetuksen järjestäjä vastaa kuntakohtaisesta opiskeluhohtotyöstä. Opiskeluhohton suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka kaikki on laadittu monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoon keskeinen osuus
- opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhohtosta
- koulukohtainen opiskeluhohtosuunnitelma

Yksikkökohtainen opiskeluhohtosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulun henkilöstön, hoitajien ja lasten kanssa. Opiskeluhohtosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman yksikön yhteinen

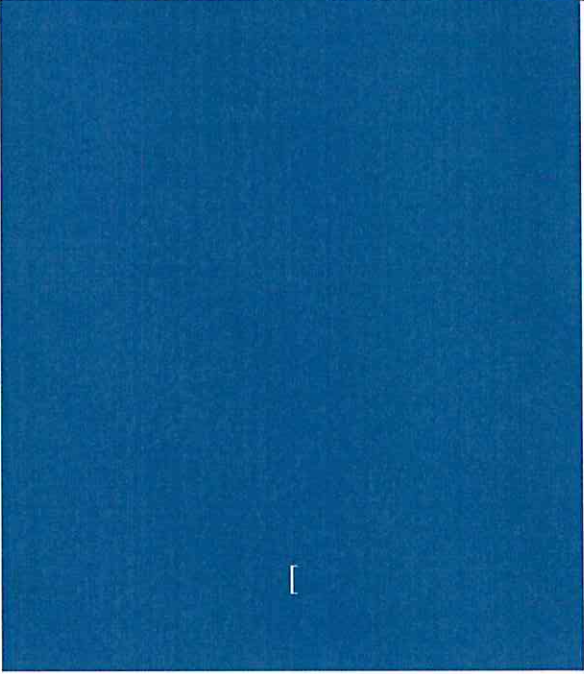
	MATEMAATTISET TAIDOT	KIELELLISET TAIDOT	TYÖSKENTELY JA TUNNETAIDOT YMS.
Eskari	Tarvittaessa testaus		
1.luokka	Tarvittaessa		Laaja terveystarkastus Oppimiskeskustelussa soveltuvin osin
2.luokka	Tarvittaessa	Suomen kieli ja kirjallisuus (lukusujuvuus, luetun ymmärtäminen, kirjoittaminen)	Oppimiskeskustelussa soveltuvin osin
3.luokka	Tarvittaessa	Tarvittaessa	Oppimiskeskustelussa soveltuvin osin
4.luokka	Tarvittaessa	Tarvittaessa	Oppimiskeskustelu-lomakkeessa soveltuvin osin
5.luokka	Tarvittaessa	Suomen kieli ja kirjallisuus (luetun ymmärtäminen)	Laaja terveystarkastus Oppimiskeskustelu-lomakkeessa soveltuvin osin
6.luokka	Suosittelaa koko ikäluokan matemaattisten taitojen testausta	Tarvittaessa	Oppimiskeskustelu-lomakkeessa soveltuvin osin
7.luokka	Tarvittaessa	Suomen kieli ja kirjallisuus (lukusujuvuus, luetun ymmärtäminen, kirjoittaminen)	Oppimiskeskustelu-lomakkeessa soveltuvin osin
8.luokka	Tarvittaessa	Tarvittaessa	Laaja terveystarkastus
9.luokka	Tarvittaessa	Tarvittaessa	Tuen tarpeen välittyminen toiselle asteelle, käytännöt
Toinen aste		Seulatesti	

Esimerkkejä matemaattisten taitojen testeistä

- MAKEKO sähköiset kokeet vuosiluokille 1–9
- MAOL- valtakunnallinen matematiikan koe
- KYMPPI-kartoitus vuosiluokille 1–3 ja 4–6
- LUKIMAT
- BANUCA vuosiluokille 1–2
- Lukukäsitetesti (4–7-vuotiaille)
- R-MAT laskutaidon testi 9–12-vuotiaille
- MATTE- Matematiikan sanallisten tehtävien ratkaisutaidon ja laskutaidon arviointi vuosiluokille 4–5
- KTLT-laskutaidon testi vuosiluokille 7–9
-

Esimerkkejä kielellisten taitojen testeistä

- (Digi)LUKUSEULA vuosiluokille 1–9
- ALLU-lukutesti vuosiluokille 1–6
- LUKIMAT
- LukiMat-palvelun sähköiset tuen tarpeen tunnistamisen välineet vuosiluokille 1–2 (NMI)
- AKI – Luku- ja kirjoitustaidon arviointimenetelmä alakoulun luokille 3–6 (NMI)
- YKÄ: Luku- ja kirjoitustaidon arviointimenetelmä yläkouluun (NMI) 7–9
- Digilukiseula lukivaikeuksien seulontamenetelmä nuorille ja aikuisille (NMI)
- SCRIBEO-testit vuosiluokille 1–6
- KIKE: kielellisen kehityksen diagnosoiva tehtäväsarja suomi toisena kielenä opetukseen
- Sananlöytämistestit (4–10-vuotiaille)
- FinRan Lukemisen ja kirjoittamisen testejä eri vuosiluokille
- Nopean sarjallisen nimeämisen testi (NMI) 6–12-vuotiaille
- MASK monitahoarviointi (sosiaalinen kompetenssi)
- Sosiogrammit
- VENNY, visuaalisten hahmotusongelmien kartoitusmenetelmä
- EARLY: englannin kielen oppimismotivaatio ja -taidot alakouluikäisille, vuosiluokille 1-6
-

[

Heinäveden kunnan opiskeluhoito- tositunnitel- ma

Päivitetty 6/2023

Sisällys

Opiskeluhuollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat	2
Opiskeluhuollon suunnittelu ja toteuttaminen	2
Kokonaistarve	3
Käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut ja palveluiden järjestäminen	3
Koulukuraattori.....	3
Koulupsykologi.....	4
Kouluterveydenhoitaja ja –lääkäri	4
Opinto-ohjaaja.....	5
Oppilaan opetuksellinen tuki	6
Järjestyssäännöt	8
Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen.....	8
Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus.....	9
Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	10
Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet	10
Opiskeluhuollon järjestäminen	10
Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	15
Suunnitelma kiusaamisen estämiseksi; yhteiset tavoitteet ja toimintaohjeet	15

Liitteet:

Täsmennykset 1.8.2023 voimaan tuleviin OPS2014 luku 8.1. lukuun

Kriisisuunnitelma

Yhteisöllinen kriisisuunnitelma (SiunSote)

Kasvatus- ja kurinpitokenojen toteuttaminen

Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Opiskeluhuollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

Opiskeluhuoltosuunnitelma sisältää esi-, perus- ja lukio-opetuksen oppilashuollon, jolloin esiopetuksessa asiakkaista käytetään termiä lapsi, perusopetuksessa oppilas ja lukio-opetuksessa termiä opiskelija. Tässä asiakirjassa yhteinen käsite on opiskeluhoito. Heinäveden kunnan opiskeluhoitosuunnitelma on koulutuksen järjestäjäkohtainen suunnitelma. Yksiköt tarkentavat käytänteitä omissa vuosisuunnitelmissa ja tiedotteissa. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä.

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan opiskeluhoitoa koskeva osuus
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhoitosta sekä
- koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

Opiskeluhoollon tavoitteena on:

- edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- siirtää painopistettä nykyistä enemmän yksilökeskeisestä työstä yhteisölliseen työhön
- siirtää painopistettä korjaavasta työstä ehkäisevään työhön
- vahvistaa opiskeluhoollon suunnitelmallisuutta ja toteuttamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä

Opiskeluhoollon palveluita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhoitoa toteutetaan sivistystoimen ja perusturvan monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilöstöllä ja se on kaikkien yhteisössä työskentelevien tehtävä. Opiskeluhoitosta muodostetaan toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoito järjestetään yhteisöllisenä opiskeluhoitona ja yksilökohtaisena oppilashuoltona.

Opiskeluhoollon suunnittelu ja toteuttaminen

Koulun henkilöstö ja huoltajat osallistetaan opiskeluhoollon suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Vanhempainilloissa käsitellään opiskeluhoollollisia asioita. Mahdollinen koulun kehittämissuunnitelma osallistuu opiskeluhoollon suunnitteluun ja arviointiin, kotien ja koulun välisen yhteistyön ja yhteisöllisyyden rakentamiseen, toteuttamiseen ja arviointiin.

Oppilaita kannustetaan koulun toiminnan arviointiin, koulun lukuvuosisuunnitelman laatimiseen, kouluruokailun arviointiin, koulun tilojen ja piha-alueiden suunnitteluun ja kehittämiseen, yhteisen tekemisen suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä yhteenkuuluvuuden tunteen luomiseen ja

järjestyssääntöjen laatimiseen. Oppilaskunnan hallitus toimii yhtenä kanavana oppilaiden mielipiteiden esille tuomiseksi.

Tiedottaminen

Yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedotetaan oppilaita, opiskelijoita, huoltajia ja yhteistyötahoja Wilmassa, koulujen ja yksiköiden lukuvuositedotteessa ja kotiin lähetettävillä tiedotteilla.

Oppilaille, opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. Oppilaan, opiskelijan ja huoltajan osallisuus opiskeluhuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja opiskeluhuollosta tiedottaminen lisäävät opiskeluhuollon tuntemusta ja edesauttavat palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä opiskeluhuollossa.

Kokonaistarve

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan kunnan eli koulutuksen järjestäjän opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Yksiköt tarkentavat ja kuvaavat palvelut omissa vuosisuunnitelmissa ja huoltajien tiedotteissa. Käytettävissä olevat oppilashoitopalvelut arvioidaan vuosittain. Arviossa huomioidaan koulun oppilasmäärän lisäksi mm. tehostetun ja erityisen tuen oppilaat.

Arviointi:

Opetuksen järjestäjä seuraa yksiköiden opiskeluhoitosuunnitelmien toteutumista.

Käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut ja palveluiden järjestäminen

Koulukuraattori

Siun Sote vastaa perusopetuksen koulujen koulukuraattori ja – psykologipalveluista.

Kuraattorille on mahdollisuus päästä henkilökohtaisesti keskustelemaan kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä (7) koulun tai oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas tai opiskelija on sitä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Koulukuraattori toimii osana koulun oppilashuoltoa vastuualueenaan koulun sosiaalityöhön liittyvät asiat. Kuraattori voi jatkaa työskentelyä nuorten kanssa ja olla tarvittaessa yhteydessä kotiin. Hän voi viedä asioita tarvittaessa oppilashuollon muille työntekijöille (esim. koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja tai koko opiskeluhoitoryhmä) sekä muun koulun henkilökunnan tietoon. Tarvittaessa kuraattori toimii yhteistyössä nuoren ja vanhempien kanssa muiden palveluiden löytämiseksi.

Koulukuraattorilla on salassapitovelvollisuus, jolloin nuori ja vanhemmat voivat luottamuksella kertoa asioistaan kuraattorille. Kaikkia koulukuraattoreita sitoo kuitenkin ilmoitusvelvollisuus lastensuojeluun mikäli hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä (lastensuojelulaki 25§).

Kuraattorin näkökulmasta vanhemmat pystyvät parhaiten tukemaan murrosiän myrskyissä olevia lapsiaan yrittämällä olla tarpeeksi paljon läsnä lastensa elämässä heidän arjessaan. Asettamalla nuorten kasvua tukevat rajat (esim. kotiintuloajat ja päihteettömyys) tuetaan parhaiten nuorten kasvua kohti aikuisuutta. Mikäli vaikeuksia nuoren kanssa tulee, on koulun näkökulmasta ehdottomasti parempi hakea apua ajoissa kuin antaa tilanteen pahentua, jolloin tilanteen korjaaminen on vaikeampaa.

Huoltajat voivat ottaa koulukuraattoriin suoraan yhteyttä puhelimitse tai sähköpostilla

Koulupsykologi

Siun Sote vastaa perusopetuksen koulujen koulukuraattori ja – psykologipalveluista.

Koulupsykologin työssä painottuvat lasten ja nuorten hyvän kasvun ja kehityksen tukeminen. Koulupsykologi kiinnittää erityistä huomiota oppimisedellytysten ja –valmiuksien sekä mielenterveydellisten seikkojen huomioimiseen lasten ja nuorten kanssa tehtävässä opiskeluhoitotyössä.

Koulupsykologi voi keskustella ja konsultoi koulun muuta henkilöstöä lapsiin ja nuoriin liittyvissä asioissa. Koulupsykologit osallistuvat myös huoltajien kanssa asiasta sovittaessa kouluneuvotteluihin sekä tapaavat huoltajan suostumuksella oppilaita. Yläkouluikäiset nuoret voivat myös haluta keskustella koulupsykologin kanssa ilman huoltajan suostumusta, mutta ensisijaisena toimintatapana on toimia avoimessa yhteistyössä kotien kanssa. Mikäli oppilaan kohdalla tarvitaan oppimis- ja/tai tunne-elämän kartoitusta ja tutkimusta on siitä aina saatava ensin kummankin huoltajan suostumus.

Koulupsykologin asiakkuudet ovat potilasvastuulain alaisia ja tätä kautta asiakaspapereiden arkistointi on salassa pidettävä. Tietoja koulupsykologien asiakaspapereista saa ainoastaan huoltajien suostumuksella tai myöhemmin täysi-ikäisyyden saavuttaneen nuoren omasta pyynnöstä. Lastensuojelulaki velvoittaa luovuttamaan tiedot rajoituksetta tarpeen niin vaatiessa.

Kouluterveydenhoitaja ja –lääkäri

Kouluterveydenhoitaja ja –lääkäri työskentelevät Siun Soten alaisuudessa.

Kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin työn lähtökohtana on oppilaan yksilöllisten tarpeiden tunnistaminen ja voimavarojen tukeminen. Työ painottuu oppilaiden kasvun ja kehityksen seurantaan, erilaisten sairauksien ja riskitekijöiden seulontaan sekä kykyyn tehdä terveyttä edistäviä valintoja. Kouluterveydenhoitotyössä korostuu oppilaan ja perheen osallisuus sekä vastavuoroinen keskustelu työntekijän, oppilaan ja hänen huoltajiensa välillä.

Terveystarkastuksissa tehtävät mittaukset ja tutkimukset ovat osa oppilaan terveydentilan, kasvun ja kehityksen seurantaa. terveystarkastuksiin sisältyy pituuden, painon, verenpaineen mittaaminen, näön, kuulon ja ryhdin tutkiminen sekä puberteettikehityksen arviointi.

Terveystarkastuksissa keskustellaan mm. terveellisistä elintavoista (ravitseminen, hammasterveys, liikunta, uni, ruutu-aika), päihteistä ja kaverisuhteista. Terveydenhoitaja antaa rokotusohjelman mukaiset rokotteet ja kausi-influenssarokotteet sekä hoitaa oppilaiden ehkäisyasioita.

Terveystarkastuksia tehdään oppilaalle joka vuosi. Laaja terveystarkastus, johon kuuluu myös lääkärintarkastus, tehdään 1.-, 5.- ja 8-luokalla ja ko. tarkastuksiin kutsutaan vanhemmat mukaan. Laajan terveystarkastuksen yhteydessä selvitetään koko perheen hyvinvointi. Laajassa

terveystarkastuksessa 8. luokan oppilaalle tehdään mieliala- ja päihdekysely. Muilla luokka-asteella koululääkärin tarkastus tehdään oppilaan henkilökohtaisen terveydenhoitosuunnitelman mukaan.

Terveystarkastuksien lisäksi kouluterveydenhoitajan vastaanotolla voi käydä myös ilman ajanvarausta sairaus- tai muissa asioissa sekä ensiaputilanteissa. Kouluterveydenhoitaja osallistuu oppilashuoltotyöhön sekä kouluympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta tukevaan toimintaan.

Oppilaalla voi olla fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen kasvun / kehityksen ongelmia, jotka vaikuttavat koulunkäyntiin tai oppimiseen. Kun kouluterveydenhoitajalla tai koululääkärillä nousee huoli oppilaasta, asia viedään oppilashuoltoon. Huoltajalle tiedotetaan etukäteen lapsensa asioiden käsittelystä sekä niiden etenemisestä oppilashuoltotyössä

Kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyy kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta kolmen vuoden välein; (Terveydenhuoltolaki 16 §)

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja työskentelee sivistystoimen alaisuudessa.

Oppilaanohjauksen tavoitteena on edistää koulutyön tuloksellisuutta, ehkäistä syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa. Oppilaanohjaaja toimii yhteistyössä koulun opiskeluhuoltoryhmän kanssa tavoitteidensa saavuttamiseksi. Muita merkittäviä yhteistyötahoja ovat oppilaan huoltajat, eri alan oppilaitokset, yritykset, työharjoitteluun liittyvät tahot, oppilaiden sijoittumiseen liittyvät nivelvaihekokoonnot.

Yhteishakutilanteessa on oltava myös tietoisia oppilaan ammatteihin soveltuvuuksista (psykologin-, terveydenhoitajan-, lääkärin- ja erityisopettajien lausunnot).

- Jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetuksen lisäksi ohjausta. Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa oppilastaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja perusopetuksen aikana ja sen jälkeen. Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä.
- Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, esiopetuksen tuottamat valmiudet huomioonottava ja toisen asteen opintoihin ohjaava jatkumo. Ohjauksesta huolehtivat opettajat ja oppilaanohjaaja sekä muu henkilöstö, jotka toimivat yhteistyössä oppilaan koko perusopetuksen ajan ja eri nivelvaiheissa.
- Työelämään tutustumisen keskeisiä toteuttamismuotoja ovat työelämän ja yhteiskunnan eri osa-alueiden edustajien vierailut oppitunneilla, työpaikkakäynnit, erilaiset yhteistyöprojektit, eri alojen tiedotusmateriaalin käyttö opetuksessa sekä työelämään tutustumisjaksot (TET) tai työpaikalla tapahtuva oppilas. Eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien opetukseen tulee sisällyttää ainesta, joka liittyy oppilaan tuottamat tiedot ja taidot työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

- Oppilaalla ja huoltajalla tulee olla mahdollisuus saada tietoa perusopetuksen työtavoista, valinnanmahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan oppimiselle, opinnoille ja tulevaisuudelle. On tärkeää, että huoltajalla on tarvittaessa mahdollisuus keskustella koulun edustajien kanssa oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä.
- Jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetuksen lisäksi ohjausta. Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja perusopetuksen aikana ja sen jälkeen. Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, esiopetuksen tuottamat valmiudet huomioonottava ja toisen asteen opintoihin ohjaava jatkumo. Ohjauksesta huolehtivat opettajat ja oppilaanohjaaja sekä muu henkilöstö, jotka toimivat yhteistyössä oppilaan koko perusopetuksen ajan ja eri nivelvaiheissa.

Lukion opinto-ohjaus tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää opiskelijan valmiuksia tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaus edistää koulutuksellista, sukupuolten välistä tasa-arvoa ja opiskelijoiden hyvinvointia sekä ehkäisee syrjäytymistä. Opinto-ohjausta järjestetään kurssimuotoisena, henkilökohtaisena ohjauksena.

Opinto-ohjauksella tuetaan opiskelijaa valinta- ja päätöksentekotilanteissa sekä ohjataan ja tuetaan häntä erilaisissa henkilökohtaisissa elämäntilanteisiin liittyvissä kysymyksissä. Opinto-ohjaaja opastaa opiskelijoita käyttämään tarjolla olevia tietolähteitä ja yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, tuki-, neuvonta- ja tietopalveluita.

Oppilaan opetuksellinen tuki

Opetuksen, ohjauksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana on huolenpito hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Oppilaan oppimiselle, kehitykselle ja hyvinvoinnille tulee järjestää mahdollisimman suotuisat olosuhteet ottaen huomioon sekä opetusryhmän että oppilaan vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja oppimisympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Tuen tasot ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Opetusta ja tukea suunniteltaessa on otettava huomioon, että tuen tarve voi vaihdella tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan tai yhden tukimuodon tarpeesta useamman tukimuodon tarpeeseen.

Tuen oikea-aikaisuus sekä oikea taso ja muoto ovat ratkaisevia oppimisen ja kehityksen turvaamiseksi. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukimuotoja käytetään sekä yksittäin että yhdessä toisiaan täydentävinä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppimisen esteiden tunnistamiseen ja oppimisvaikeuksien varhaiseen havaitsemiseen. On tärkeää havaita sekä oppilaaseen että kouluun ja toimintaympäristöön liittyvät tekijät. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että tuki jatkuu lapsen siirtyessä päivähoidosta esiopetukseen, esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta toiselle asteelle tai perusopetuksen koulusta toiseen.

Tukiopetus:

Oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai muutoin tarvitsee oppimisessaan lyhytaikaista tukea, on oikeus saada tukiopetusta.

Osa-aikainen erityisopetus:

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään, on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta muun opetuksen ohessa.

Tuen tasot:

1. Yleinen tuki

Oppilaalle annettava yleinen tuki voi olla esimerkiksi opetuksen tai oppimateriaalin eriyttämistä, tukiopetusta, samanaikaisopetusta tai erityisopettajan konsultointia.

2. Tehostettu tuki

Kun yleinen tuki ei riitä ja nousee huoli oppimisesta tai muusta tuen tarpeesta, esiopettaja / luokanopettaja/- valvoja tekee kartoituksen oppilaan kokonaistilanteesta ja tiedottaa tästä huoltajalle.

Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. ([30.12.2013/1288](#))

Oppilaalle järjestettävä tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan. Tehostettu tuki järjestetään laadultaan ja määrältään oppilaan kehitystason ja yksilöllisten tarpeiden edellyttämällä tavalla. Pedagogisessa arvioissa todettu tuen tarve kootaan oppimissuunnitelmaksi, joka päivitetään vähintään kerran vuodessa.

Tehostettu tuki voi olla opetuksen tai oppimateriaalin eriyttämistä, tukiopetusta, samanaikaisopetusta ja säännöllistä pienryhmäopetusta tai erityisopettajan antamaa opetusta. Tunneilla voi olla apuna koulunkäynninohjaaja.

3. Erityinen tuki

Kun tehostettu tuki ei riitä, esiopettaja / luokanopettaja / luokanvalvoja kartoittaa oppilaan kokonaistilanteen. Kartoituksen perusteella kootaan pedagoginen selvitys. Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa siten kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään sekä hankittava oppilaan opetuksesta vastaavilta selvitys oppilaan oppimisen etenemisestä ja moniammatillisena oppilashuollon yhteistyönä tehty selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta sekä tehtävä näiden perusteella arvio erityisen tuen tarpeesta (pedagoginen selvitys). Pedagogista selvitystä on tarvittaessa täydennettävä psykologisella tai lääketieteellisellä asiantuntijalausunnolla tai vastaavalla sosiaalisella selvityksellä.

Erityisen tuen päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista taikka esi- tai perusopetuksen aikana ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen

antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästyksen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten. Erityisen tuen antamiseksi opetuksen järjestäjän tulee tehdä kirjallinen päätös, jota tarkistetaan ainakin toisen (2) vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle (7) vuosiluokalle siirtymistä. Erityisen tuen hallinnollisen päätöksen tekee sivistysjohtaja.

Oppilaalle tehdään henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) yhteistyössä oppilaan ja huoltajan tai tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa. Suunnitelma päivitetään vähintään kerran vuodessa. Erityinen tuki voi olla opetuksen tai oppimateriaalin eriyttämistä, oppiaineen yksilöllistämistä, tukiopetusta, samanaikaisopetusta, säännöllistä pienryhmäopetusta tai erityisopettajan antamaa opetusta. Erityinen tuki voidaan järjestää myös luokkamuotoisena erityisopetuksena. Tunneilla voi olla apuna koulunkäynninohjaaja.

Järjestyssäännöt

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai antaa muut koulussa tai muussa opetuksen järjestämispaikassa sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Edellä 4 momentissa tarkoitetuissa järjestyssäännöissä ja muissa järjestysmääräyksissä voidaan antaa kouluyhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käyttäytymisestä sekä tarkempia määräyksiä 2 momentissa tarkoitetuista esineistä tai aineista sekä niiden käytöstä ja säilytyksestä. Lisäksi määräyksiä voidaan antaa koulun omaisuuden käsittelystä, koulun tilojen siisteydestä huolehtimisesta sekä oleskelusta ja liikkumisesta koulurakennuksissa ja koulun alueella.

Pykälässä säädetyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman tai opetuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen opetukseen tai toimintaan. (PoL 29§)

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Perusopetuslain mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä myönnetty vapautusta. (POL 26§) Poissaoloja ennaltaehkäistään luomalla oppilaille turvallinen ja viihtyisä kouluympäristö. Huoltajalla on velvollisuus ilmoittaa koululle oppilaan poissaolosta Wilman poissaoloilmoituksella tai suoraan luokanopettajalle / -valvojalle mahdollisimman pian ensimmäisen poissaolopäivän aamuna. Opetusryhmästä vastuussa oleva luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraa säännöllisesti oppilaiden poissaoloja. Luokanopettaja/-valvoja hyväksyy 1-5 päivän poissaolot. Jos oppilas on poissa koulusta pidempään kuin kolme koulupäivää muun kuin sairauden vuoksi, vanhempien tulee pyytää siihen lupa rehtorilta. Lupahakemukseen on erillinen lomake Wilmassa. Luvattomiin ja huolta herättäviin poissaoloihin puututaan heti ja ryhdytään tehokkaisiin toimenpiteisiin. Poissaoloihin puuttumisen malli on oppilaiden, huoltajien ja koko koulun henkilökunnan nähtävillä Wilmassa.

Poissaoloihin puuttumisen rajat ja toimenpiteet

Poissaolojen syyt tulee selvittää välittömästi. Huoltajat ovat velvollisia ilmoittamaan lastensa poissaoloista viipymättä. Näin luokanopettajat ja luokanvalvojat/luokanohjaajat ovat ajan tasalla siitä, mitkä oppilaan poissaoloista ovat luvallisia (esimerkiksi sairauspoissaoloja) ja mitkä luvattomia.

Tarvittaessa luokanopettaja tai luokanvalvoja/luokanohjaaja on yhteydessä oppilaan huoltajaan syyn selvittämiseksi. Alla olevien tuntirajojen lisäksi on tärkeää myös seurata poissaolojen ajankohtaa ja säännöllisyyttä. Mikäli poissaoloissa on toistuvuutta, tulee asiaa selvittää ennen alla olevien tuntirajojen täyttymistä.

Luvattomat poissaolot

Luvattomat poissaolot ovat aina merkki siitä, että oppilaan asiat eivät ole kohdallaan. Varhainen puuttuminen ehkäisee oppilaiden syrjäytymistä ja edesauttaa asioiden korjaantumista varhaisessa vaiheessa. Luvattomissa poissaoloissa ollaan aina yhteydessä huoltajaan.

1. Kasvatuskeskustelu pidetään, kun oppilaalla on luvattomia poissaoloja 10 h

Luokanopettaja, luokanvalvoja tai luokanohjaaja ohjaa oppilaan kasvatuskeskusteluun, kun oppilaalla on luvattomia poissaoloja 10 h. Kasvatuskeskustelu kirjataan Wilma -järjestelmän lomakkeelle. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se PoL 35 a § 2 momentissa esitetty huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi.

Tarvittaessa konsultoidaan opiskeluhoitoa tai muita asiantuntijoita.

2. Luvattomien poissaolojen jatkuessa konsultoidaan opiskeluhoitoon työntekijöitä

Poissaolojen jatkuessa käydään keskustelu oppilaan kanssa. Tässä vaiheessa keskeisintä on konsultoida opiskeluhoitoon työntekijöitä ja pohtia keinoja poissaoloihin puuttumiseksi.

3. Monialaisen asiantuntijaryhmän koolle kutsuminen, kun oppilaalla on luvattomia poissaoloja 20 h

Luokanopettaja, luokanvalvoja/luokanohjaaja tekee aloitteen opiskeluhoitoon monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamisesta, kun oppilaalla on luvattomia poissaoloja 20 h. Tarvittaessa asiantuntijaryhmään voidaan kutsua opiskeluhoitoon yhteistyötahoja. Asiat ja sovitut toimenpiteet kirjataan opiskeluhoitokertomukseen.

4. Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus tehdään viimeistään, kun oppilaalla on luvattomia poissaoloja 30 h

Luokanopettaja tai -valvoja tekee tarvittavat pedagogiset järjestelyt sekä osallistuu yksilökohtaisen moniammatillisen asiantuntijaryhmän kanssa oppilaan tilanteen seuraamiseen.

Luvalliset poissaolot

Myös luvallisiin poissaoloihin tulee puuttua. Koulunkäynnin kannalta on tärkeää selvittää poissaolojen syyt sekä niiden merkitys opintojen etenemiseen.

1. Tarvittaessa pidetään kasvatuskeskustelu, kun luvallisia poissaoloja on 30 h

Luokanopettaja, luokanvalvoja tai luokanohjaaja keskustelee oppilaan ja hänen huoltajien kanssa. Tarvittaessa konsultoidaan opiskeluhoitoon työntekijöitä. Mikäli tilanteessa käydään kasvatuskeskustelu, se kirjataan Wilma -järjestelmän lomakkeelle.

2. Tarvittaessa yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä kutsutaan koolle, kun oppilaalla on luvallisia poissaoloja 60 h

Luokanopettaja, luokanvalvoja tai luokanohjaaja kokoaa tarvittaessa monialaisen asiantuntijaryhmän, kun oppilaalla on luvallisia poissaoloja 60 h. Tarvittaessa asiantuntijaryhmään voidaan kutsua opiskeluhoitoon yhteistyötahoja. Asiat ja sovitut toimenpiteet kirjataan opiskeluhoitokertomukseen.

3. Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus tulee viimeistään tehdä, mikäli huolta herättävät luvalliset poissaolot jatkuvat tai syihin ei saada selvyyttä 90 h.

Luokanopettaja, luokanvalvoja tai luokanohjaaja kokoaa opiskeluhuollon yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän ja tekee tarvittavat pedagogiset järjestelyt.

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulussa ja koulumatkalla oppilaalle sattuneen koulutapaturman hoito on oppilaalle maksuton. (Perusopetuslaki 34 §). Koulumatkalla tarkoitetaan koulun ja kodin välistä, lyhintä jalankulkukelpoista reittiä. Heinäveden kunta on vakuuttanut esi-, perusopetuksen ja lukion opiskelijat lakisääteisellä tapaturmavakuutuksella. Vakuutus on voimassa koulussa, koulumatkoilla sekä otettaessa osaa koulun työsuunnitelman mukaiseen toimintaan esim. leirikoulu ja retket. Kunnan vakuutusyhtiönä toimii If Vakuutusyhtiö.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Kouluterveydenhuollolla on kouluissa merkittävä osuus päihteettömyyden edistämässä ja seurannassa. Opiskelijat täyttävät nuorten päihdemittarin 8. peruskoulussa liittyen laajaan terveystarkastukseen ja lukion 1 luokalla.

Koulun tekemät päihteiden käyttöön liittyvät säännöt tuovat turvallisuutta ja antavat aikuisille yhteiset toimintaohjeet. Säännöt myös lisäävät oppilaiden tasa-arvoista kohtelua. Päihteiden käytön ehkäisyyn liittyvä opetus on osa laajempaa terveys-, tapa- ja laillisuuskasvatusta ja koulun kokonaistoimintaa. Koulussa tulee olla selkeät päihteisiin liittyvät säännöt, päihteettömyyttä tukeva ilmapiiri ja päihteisiin liittyvää opetusta. Oppilaat ja heidän vanhempansa tulisi ottaa mukaan suunnittelemaan päihteettömyyden edistämistä.

Kunnassa kokoontuu päihdetyöryhmä.

Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. (POL 29 § 2 mom.)

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta 29§:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. (POL 36 d § 1, katso myös 2 – 4 mom.)

Koulun opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 29§:n 2 momentissa tarkoitettujen kiellettyjen esineiden tai aineiden haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineiden tai aineiden hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. (POL 36 e § 1, katso myös 2 – 5 mom.)

Edellä 36 d ja 36 e§:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttaminen on mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.

Edellä 29§:n 2 momentissa tarkoitettujen kiellettyjen esineiden ja aineiden luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle

laissa säädetyille viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. (POL 36 g § 2, katso myös 1, 3 – 4 mom.)

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Koulukuljetusten järjestämisen ja turvallisuuden osalta on laadittu erillinen Keski-Savon koulukuljetusopas (Siv.ltk 21.11.2013 § 87) Koulu / yksikkö järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan kuljetusten odotusaikana.

Opiskeluhuollon järjestäminen

1) Opiskeluhuollon ohjausryhmä

- koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä.
- ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen
- ohjausryhmää johtaa sivistysjohtaja ja siihen kuuluu jäseniä perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta sekä sosiaali- ja terveystoimesta.
- se laatii yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa **kunnan opiskeluhuoltosuunnitelman**

2) Koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä

- vastaa yhteisöllisen oppilashuollon toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä
- koulukohtaista opiskeluhuoltoryhmää johtaa rehtori, varhaiskasvatuksen alaisen esiopetuksen osalta varhaiskasvatusjohtaja
- ydinryhmään kuuluu opettajaedustajan lisäksi opiskeluhuoltohenkilöstöä, erityisopetuksen edustaja ja oppilaanohjauksen edustaja
- ryhmään kutsutaan tarvittaessa muita koulun henkilöstön edustajia ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita ja oppilaskunnan edustajia
- yhteistyökumppaneita ovat mm. vapaa-aikaohjaaja, koulupoliisi, seurakunnan edustajat
- oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen tulee ottaa huomioon kaikessa yhteisöllisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.
- nivelvaiheiden yhteistyössä rehtori kutsuu lukukausittain alakoulussa esiopetuksen edustajat sekä yläkoulussa alakoulujen edustajat koolle. Käsiteltäviä asioita ovat esi- ja alkuopetuksen sekä ala- ja yläkoulun välisen yhteistyön rakenteiden ja toimintatapojen suunnittelu ja toteuttaminen
- ryhmä käyttää laajoista terveystarkastuksista tehtyä yhteenvetoa arvioitaessa luokka- ja koulu yhteisön tilaa ja mahdollisten lisätoimenpiteiden tarvetta. Yhteenveto ei saa sisältää nimiä.
- suunnittelee miten oppilaiden ja yhteisön hyvinvointiin liittyvien kyselyiden tuloksia käsitellään koulussa.
- vanhempien kasvatustyön tukeminen sekä kodin ja koulun yhteistyön vahvistaminen kuuluvat yhteisölliseen oppilashuoltotoimintaan.

a) Varhaiskasvatuksen alaisen esiopetuksen yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä:

varhaiskasvatusjohtaja, erityislastentarhanopettaja, terveydenhoitaja ja tarvittaessa sosiaalityöntekijä ja muut lasten kanssa työskentelevät tahot

b) Alakoulujen koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä:

rehtori, erityisopettaja, luokanopettaja, kouluterveydenhoitaja ja tarvittaessa sosiaalityöntekijä sekä muut lasten kanssa työskentelevät tahot.

c) Yläkoulun koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä:

rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja. Tarvittaessa sosiaalityöntekijä, luokanvalvojat, aineenopettajat, oppilaskunnan edustajat, lääkäri sekä muut nuorten kanssa työskentelevät tahot, esim. kouluvalmentaja.

3) Yksittäisen oppilaan asioiden käsittely

- ryhmään voi kuulua terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, oppilaanohjaaja, luokanohjaaja/opettaja, erityisopettaja tai muu siinä tilanteessa keskeinen opettaja.
- ryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan / opiskelijan tai ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella.
- se henkilö, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu, kutsuu ryhmän kokoon, toimii puheenjohtajana ja hankkii oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksen/kirjallisen luvan.
- ryhmän puheenjohtaja vastaa, että asian käsittely kirjataan oppilaan yksilölliseen oppilashuoltokertomukseen ja että se säilytetään lain vaatimalla tavalla oppilashuoltorekisterissä.

Opiskeluhoitokertomus

Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä.

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitorekisteri

Opiskeluhohtokertomukset sekä muut opiskeluhoollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhoollerekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuollerekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Vastuuhenkilö, joka toimii koulukohtaisesti opiskeluhoollerekisterin ylläpitäjänä, voi Heinäveden kunnassa olla koulun rehtori/varhaiskasvatuksen johtaja/erityisopettaja tai oppilaanohjaaja. Esiopetuksessa rekisterin ylläpitäjänä voi toimia esiopetuksen nimeämät henkilöt tukitiimistä.

Opiskeluhoollerekisterin ylläpitäjät yksiköittäin:

Esiopetus: varhaiskasvatuksen johtaja ja Niina Hiitola

Karvion koulu: koulun johtajan tehtäviä hoitava Minna Isoniemi

Otto Kotilaisen koulu: rehtori Minna Isoniemi, varalla Anne Vattulainen

Heinäveden yläkoulu: rehtori Heli Mikkonen (varalla Sanna Laitinen), erityisopettaja Jukka Kirjavainen, opinto-ohjaaja Elina Hinkkanen

(4) Tehostetun- ja erityisen tuen ryhmä

Tehostetun ja erityisen tuen ryhmä ei ole oppilashuolloryhmä.

Tehostetun ja erityisen tuen aikana yksilökohtainen opiskeluhoolloryhmä tekee tiivistä yhteistyötä oppilaan, huoltajien ja oppilaan hyvinvoinnista huolehtivien yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyö edellyttää aina oppilaan ja/tai huoltajan kirjallista suostumusta. Oppilashuollotyöhön osallistuvilla on oikeus luovuttaa ilman suostumusta opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja opettajille ja rehtorille. (POL 40§, LL 32§)

a) Varhaiskasvatuksen alaisen esiopetuksen tehostetun ja erityisen tuen ryhmä:
varhaiskasvatusjohtaja, erityislastentarhanopettaja, terveydenhoitaja, tarvittaessa sosiaalityöntekijä ja muut lasten kanssa työskentelevät tahot

b) Alakoulujen erityisen ja tehostetun tuen ryhmä:
rehtori, erityisopettaja, luokanopettaja, kouluterveydenhoitaja, tarvittaessa sosiaalityöntekijä ja muut lasten kanssa työskentelevät tahot.

c) Yläkoulun erityisen ja tehostetun tuen ryhmä:
rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja, tarvittaessa sosiaalityöntekijä, luokanvalvojat, aineenopettajat, lääkäri sekä muut nuorten kanssa työskentelevät tahot

Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

- laaja terveystarkastus tehdään 1., 5. ja 8.luokalla. Tarkastuksen tekevät terveydenhoitaja ja koululääkäri ja siihen kutsutaan oppilaan lisäksi myös hänen huoltajansa.
- huoltajan kirjallisella suostumuksella laajaan terveystarkastukseen sisällytetään opettajan arvio oppilaan selviämisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa ovat terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset

tiedot. Terveystarkastuksen jälkeen opettaja saa tarvittaessa huoltajan tai oppilaan suostumuksella palautteen terveystarkastuksessa esiin nousseista asioista.

- laajoista terveystarkastuksista tehtyä yhteenvetoa käytetään arvioitaessa luokka- ja koulu yhteisön tilaa ja mahdollisten lisätoimenpiteiden tarvetta. Yhteenveto ei saa sisältää henkilötietoja.
- Heinäveden kunnassa suostumus laajaan terveystarkastukseen hankitaan siten, että lomake, jossa suostumusta kysytään, käy ensin kotona huoltajan ja oppilaan allekirjoitettavana. Tällöin huoltaja ja oppilas täyttävät omat osiot lomakkeeseen. Lomake palautuu koululle ja opettaja kirjaa omat huomionsa siihen. Opettaja palauttaa kootusti terveystarkastuslomakkeet terveydenhoitajalle.

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

- Oppilaan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, oppilaan, kouluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti.
- Kouluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu oppilaan terveydenhuollosta, jolloin kouluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, saamastaan hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista.

Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

- Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä huomioon ottaen on mahdollista. Hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle erikoissairaanhoidossa olevalle oppivelvolliselle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole tämän tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta oppilaan edun mukaista.
- Sairaalaopettajat tekevät yhteistyötä oppilaan kotikoulun kanssa. Oppilaan tullessa tutkimuksiin tai hoitoon osastolle neuvotellaan kotikoulun opettajien kanssa kouluun liittyvistä kysymyksistä. Sairaalaopetuksessa olon aikana tehdään kotikoulun kanssa tiivistä yhteistyötä opetussuunnitelman ja arvioinnin osalta. Oppilaan palautuessa kotikouluunsa sairaalaopettaja käy koululla tukemassa oppilaan koulunaloitusta palautuspalaverissa, johon osallistuvat oppilas, huoltaja, kotikoulun henkilöstöä sekä sairaalaopettaja.
- Sairaalaopetuksessa olevat oppilaat noudattavat kotikoulunsa opetussuunnitelmaa tai HOJKSaa. Tueksi laaditaan oppimissuunnitelma.

- Tutkimus- ja hoitajakson aikana tehdään tiivistä yhteistyötä myös huoltajien ja hoitohenkilökunnan kanssa sekä koulu- että hoitoneuvotteluissa.

Opiskeluhuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

- Oppilaalle, joka on erotettu määräajaksi tai jolta on evätty opetus jäljellä olevan oppitunnin tai työpäivä ajaksi, tulee opetuksen järjestäjän järjestää tarvittava oppilashuolto. (POL 36 §)

Heinäveden kunnassa opetuksen epäämisen ja oppilaan määräajaksi erottamisen yhteydessä oppilaalle tarjotaan mahdollisuus seuraavana koulupäivänä tai kun hän palaa opetuksen piiriin keskustella joko kuraattorin tai jonkun koulun opiskeluhoitoryhmään kuuluvan henkilön kanssa tilanteesta.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulun ongelmatilanteita tulisi pyrkiä mahdollisimman pitkälle ennakkoimaan ja sitä kautta ehkäisemään. Ongelmatilanteita kuitenkin syntyy joskus ja silloin on oleellista välitön puuttuminen, parannusehdotukset sekä kontrollointi ja seuranta. Tavoitteena on yksilön tukeminen ja yhteisön toimintakyvyn säilyttäminen fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa.

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Väkivalta, kiusaaminen tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla opiskelija, oppilas, koulussa työskentelevä aikuinen tai kouluyhteisön ulkopuolinen henkilö.

Heinävedellä kaikki alueen koulut ovat mukana KiVa koulu ohjelmassa. Koulun turvallisuuskansioista löytyvät koulun järjestyssäännöt, kriisuunnitelma, suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi häirinnältä, väkivallalta ja kiusaamiselta, erilaiset huolen puheeksiottolomakkeet, ensiapusuunnitelma ja toimintamalli diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta sekä eri oppiaineisiin liittyvät turvallisuussuunnitelmat.

Kiusaamisen käsittely:

Tavallisin oppilaissa turvattomuutta aiheuttava asia on koulukiusaaminen. Kiusaamiseen on suhtauduttava erittäin vakavasti, koska ongelma voi olla yksilön kannalta erittäin vaikea ja sillä voi ääritapauksessa olla kielteisiä vaikutuksia pitkälle aikuisikään.

Kiusaaminen voi olla:

- sanallista kiusantekoa, uhkaamista, pilkkaamista ja nimittelemistä
- fyysistä loukkaamista, potkimista ja lyömistä
- välinpitämättömyyttä ja toveripiiristä eristämistä
- pakottamista tai painostamista, joskus myös kiristämistä
- vahingontekoa

Suunnitelma kiusaamisen estämiseksi; yhteiset tavoitteet ja toimintaohjeet

- kiusaamistilanteisiin puututaan välittömästi
- koulun sääntöjen noudattaminen ja noudattamisen valvonta
- kyselylomakekartoitus kiusaamisesta vuosittain
- viesti kiusaamistilanteesta luokanopettajalle/luokanvalvojalle
- kodin ja koulun välinen tiivis yhteistyö
- riittävä välituntivalvonta
- entistä viihtyisämpi koulun piha, jossa tekemistä eri-ikäisille
- koulun sosiaalisen ympäristön kehittäminen (esim. tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminta)
- kiusaamisesta kertovaa opiskelijaa / oppilasta / lasta ei jätetä yksin asiansa kanssa
- myös kiusaaja tarvitsee apua eikä häntä saa hylätä

Vakava väkivalta, tekijänä aikuinen

- ilmoitus rehtorille, joka soittaa tarvittaessa poliisiin ja ambulanssin paikalle
- ilmoitus vanhemmille
- rikosilmoitus poliisille tai lastensuojeluilmoitus sosiaalitoimistoon
- mikäli väkivallan tekijä on koulun työntekijä, rehtorin on puututtava asiaan heti
- jos väkivallan kohteena on alle 15-vuotias, on lieväkin pahoinpitely virallisen syytteen alainen rikos
- tapahtumien kulku selvitetään haastattelemalla sekä opiskelija / oppilas että työntekijä, ja se kirjataan
- myös oppilaan vanhempien näkemys on kuultava
- työntekijän mahdollisuudet jatkaa koulussa selvitetään

Nettikiusaaminen

Internet on antanut uusia keinoja ja muotoja kiusaamiselle. Netin kautta kiusaaja tavoittaa kiusatun periaatteessa milloin vain ja voi saada kiusaamiselleen laajemman yleisön. Nimettömyys ja kiinnijäämisen pieni riski houkuttelevat kokeilemaan sellaista, mitä ei muussa elämässä tekisi. Vaikka useimmat lait on kirjoitettu ennen tietoverkkojen yleistymistä, ne koskevat myös internetiä ja sen palveluita. Kaikki sellainen, mikä olisi laitonta muutoinkin, on laitonta myös netissä. Esim. www-sivun tekijä on aina itse vastuussa sivujensa sisällöstä ja lainmukaisuudesta.

Omia yhteystietoja, henkilökohtaisia asioita ja valokuvia kannattaa jakaa netissä hyvin harkitusti. Kun valokuvan julkaisee avoimessa internetissä, sitä on myöhemmin vaikea kokonaan poistaa ja sen levitystä, muokkausta ja käyttöä eri yhteyksissä on käytännössä mahdotonta estää. Muita henkilöitä koskevia tietoja tai kuvia ei saa levittää ilman heidän lupaansa tai ilman muuta laillista perustetta. Netissä ei saa esittää toisesta tai toisen yksityiselämästä sellaista valheellista tietoa tai vihjausta, joka voi aiheuttaa vahinkoa, kärsimystä tai halveksuntaa loukatulle.

Perheessä tapahtuva väkivalta

Perheväkivallalla tarkoitetaan kotona tai lähisuhteissa tapahtuvaa ruumiillista, henkistä ja seksuaalista väkivaltaa. Väkivallan tekijä voi olla kuka perheenjäsen tahansa. Perheväkivaltilanteet voivat aiheuttaa ahdistusta, turvattomuuden tunnetta ja pelkoa hylätyksi tulemisesta. Väkivaltaisesta kotitilanteesta lapsen tulisi kertoa läheisille aikuisille tai koulussa opettajalle, koulukuraattorille, koulupsykologille tai koulun terveydenhoitajalle.

Jos koulun aikuisella on epäilyä siitä, että nuori on perheessään väkivallan kohteena tai todistajana, nuorelta voi kysyä asiaa suoraan.

Suomen lain mukaan lapsen ja nuoreen kohdistuva fyysinen väkivalta tai seksuaalinen hyväksikäyttö on aina yleisen syytteen alainen rikos. Mm. opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ovat velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle henkilölle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon tai huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä (Lastensuojelulaki 25§ 1 mom.).

Koulun ehkäisevän päihdetyön toimintamalli

Terveen ja vahvan itsetunnon ja itsenäisyyden kehittymisen tukeminen ja tiivis yhteistyö kotien kanssa luovat hyvän pohjan myös päihteiden käytön ehkäisylle. Koulun opetus- ja kasvatustyön tavoitteena on yleensä elämisentaidon tukeminen ja tähän liittyen oppilaiden terveen ja turvallisen kasvun ja kehityksen edistäminen. Koulu yhteisön toiminnassa korostetaan koko henkilöstön yhteisvastuuta oppilaista ja merkitystä toimia oppilaiden myönteisenä aikuisuuden esikuvavana ja ohjaajana. Yksi osa koulun toimintaa on myös vanhemmuuden tukeminen ja vahvistaminen.

Häirinnän käsittely:

Mielenterveyskysymykset ja väkivaltaisuus

Jos oppilaalla epäillään olevan mielenterveydellisiä tai väkivaltaongelmia, opettaja voi pyytää tilanteeseen apua kouluterveydenhoitajalta ja/tai kutsua koolle **3) Yksittäisen oppilaan asioiden käsittelyä varten nimetyn ryhmän**. Tilannetta ei saa jättää pitkittymään. Oppilaan mielenterveyskysymyksissä korostuu kodin ja koulun välinen yhteistyö (esim. terapiakäynneistä ja lääkityksestä tiedottaminen kouluun). Ensiarvoisen tärkeää on molemminpuolinen luottamus ja vaitiolovelvollisuuden kunnioittaminen. Kaikki lasta lähellä olevat aikuiset ovat velvollisia ottamaan yhteyttä lastensuojeluviranomaisiin, kun on aihetta epäillä lapsen kohdistuvaa väkivaltaa tai heitteillejättöä.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa koulu yhteisön toimintakulttuuria. Se tulee ottaa huomioon koulun kaikessa toiminnassa.

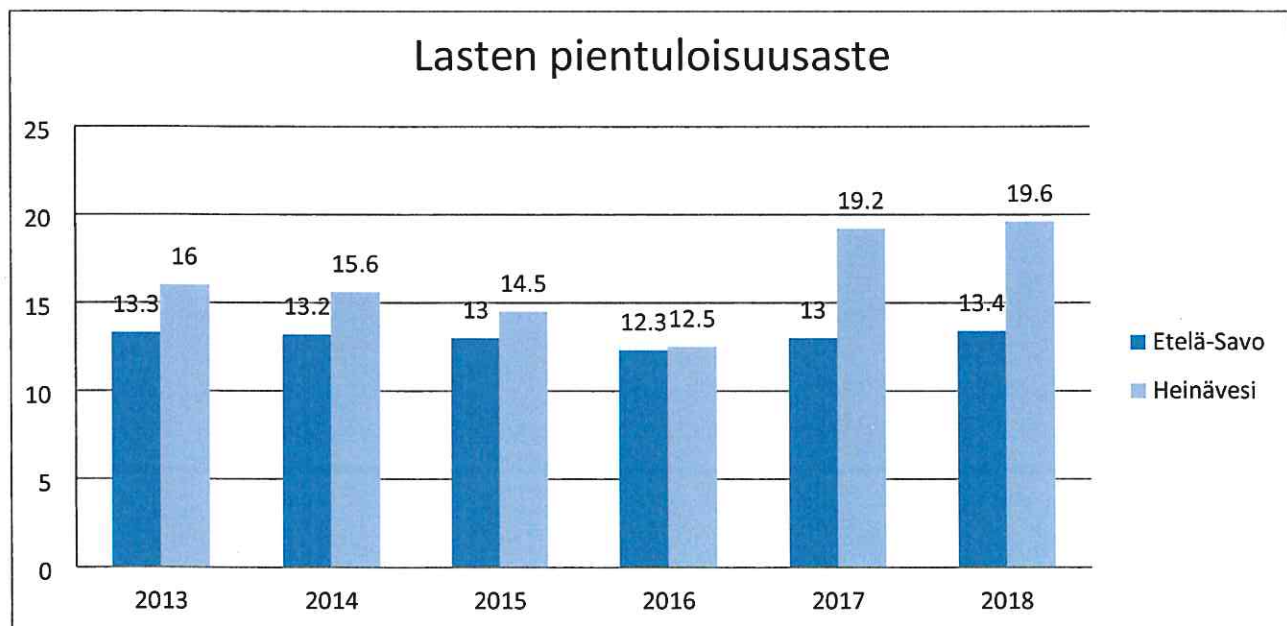
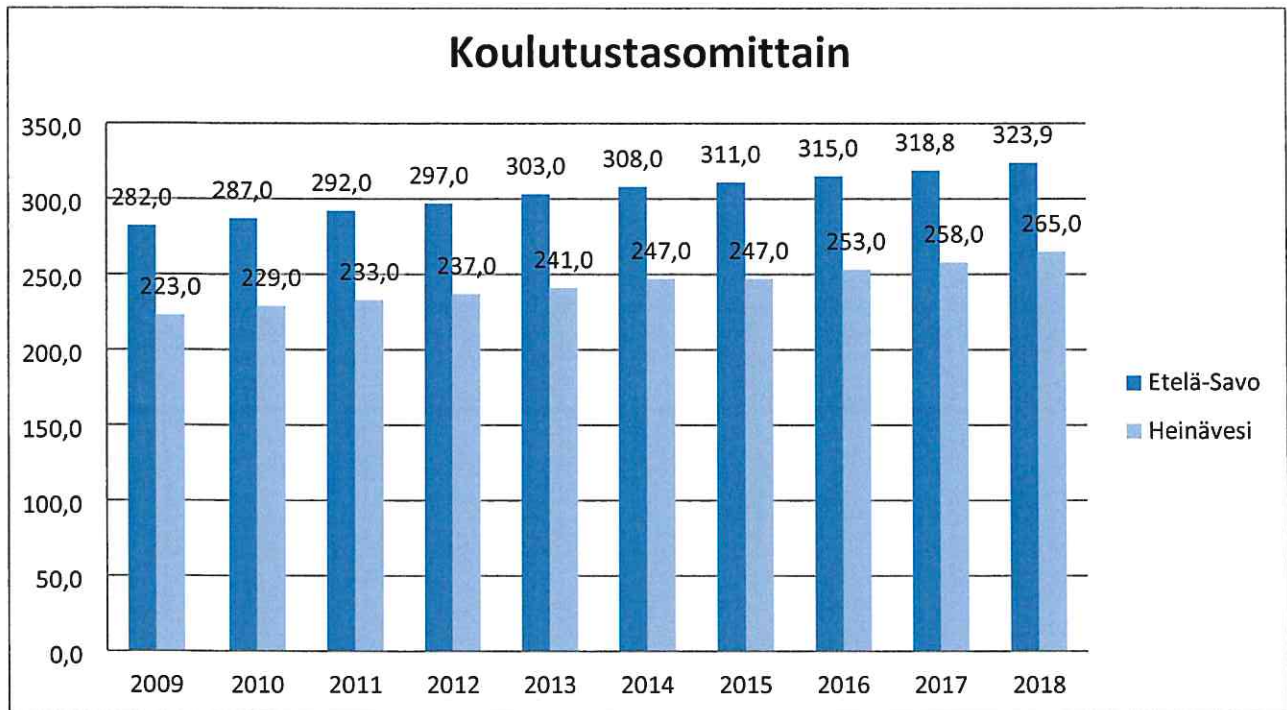
Oppilashuollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta.

Opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä varten koulussa tulee olla järjestyssäännöt tai koulussa sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä.

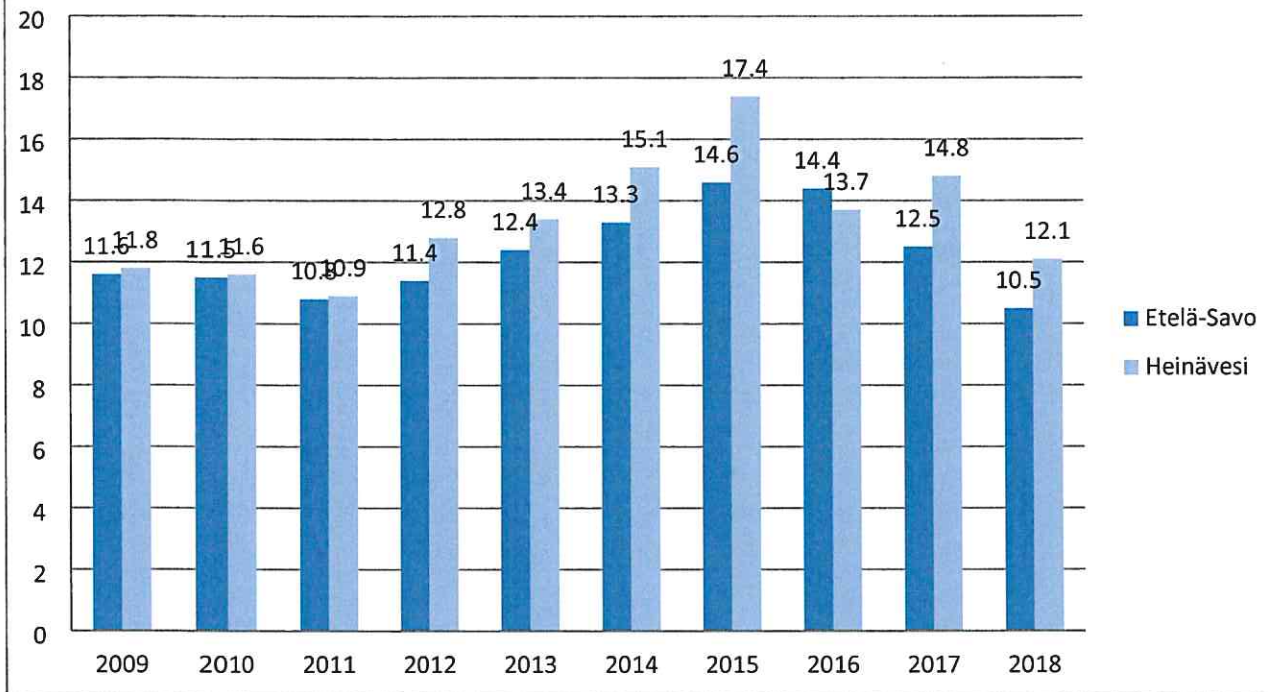
Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että kaikilla kouluilla on lainsäädännön mukaiset päivitetty turvallisuuteen liittyvät asiakirjat käytössään ja että koko henkilöstö on tietoinen suunnitelmien edellyttämistä toimitavoista.

Yhteisöllisen koulujen kriisityön suunnitelmasta äkillisissä kriisitilanteissa liitteenä

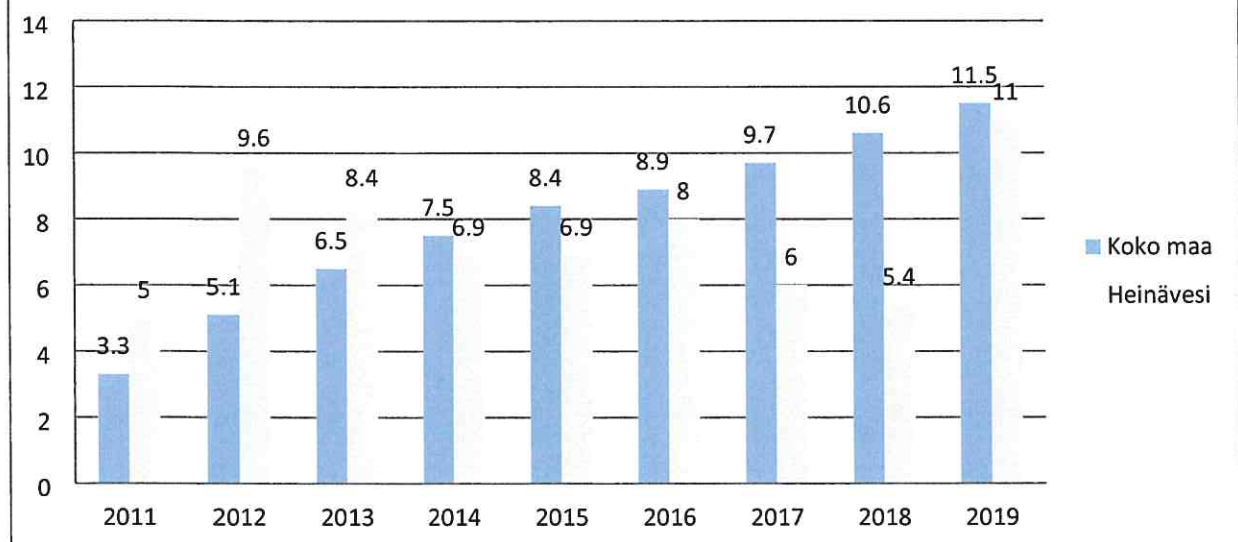
Sivistystoimen kriisisuunnitelma liitteenä

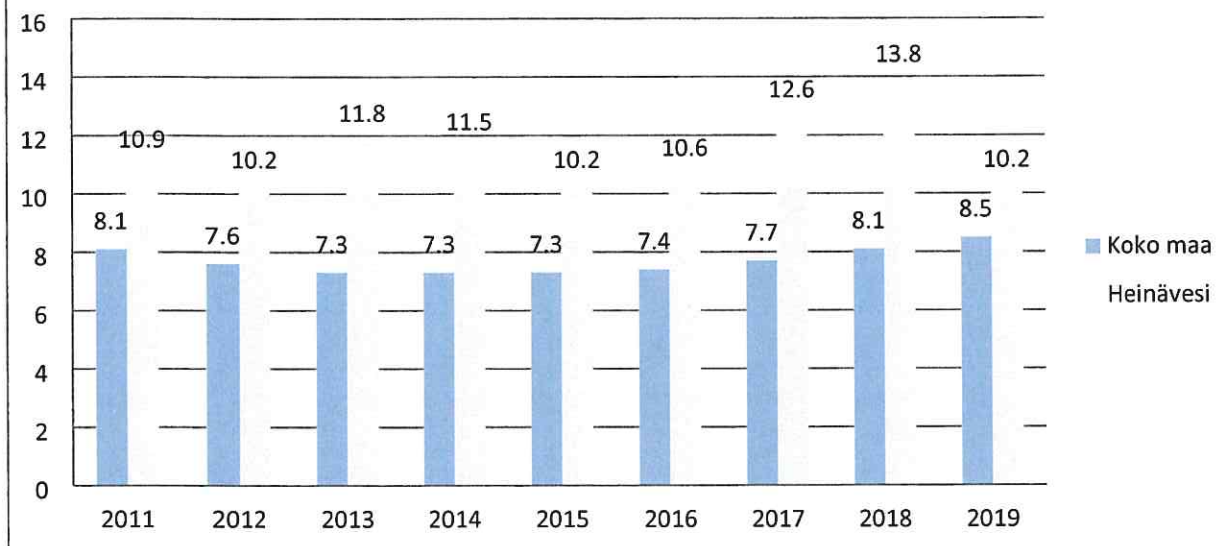
Työttömät, % työvoimasta

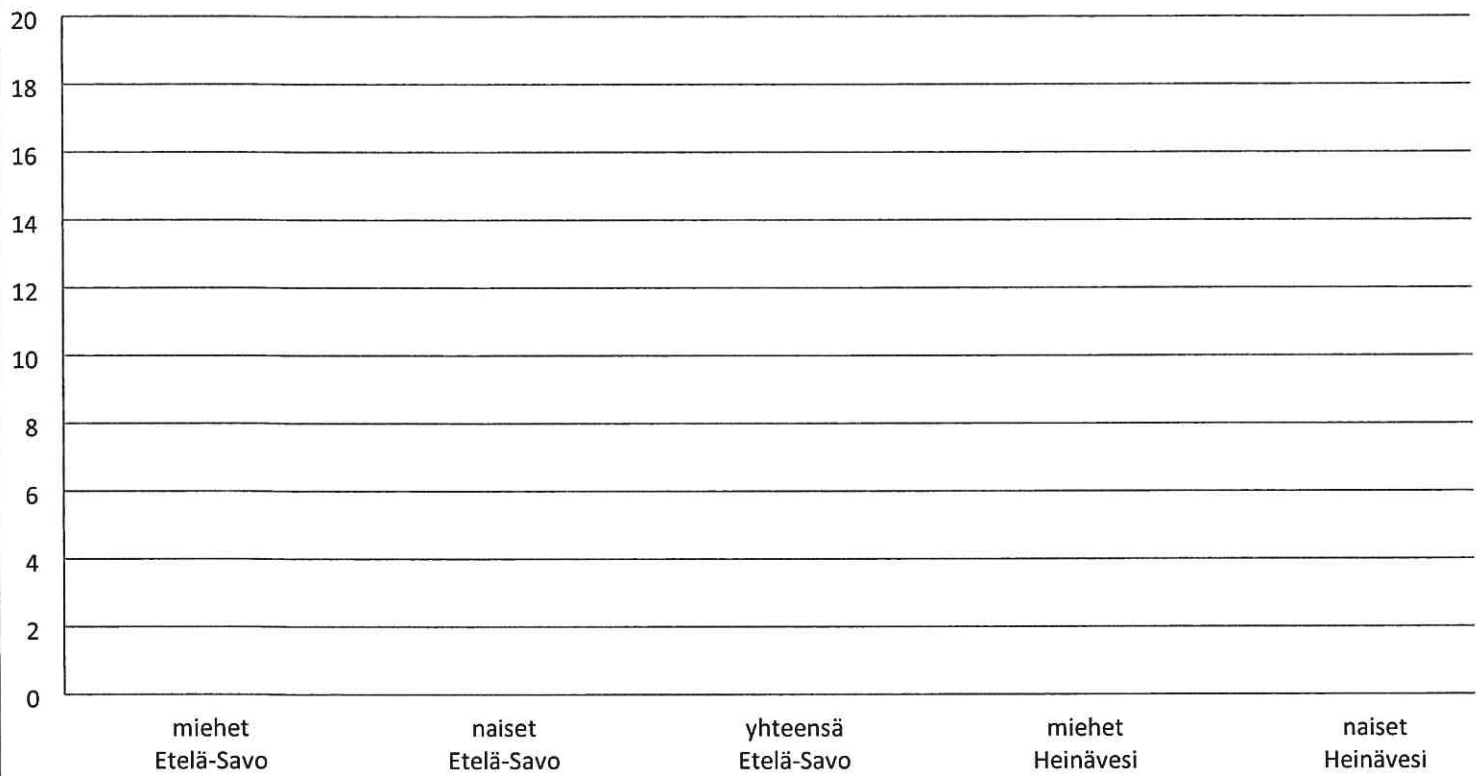
Tehostettu tuki

Erityinen tuki

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä

Liite Heinäveden kunnan
opiskeluhoitosuunnitelmaan
Täsmennykset lukuun 8.1. OPS-perusteet 2014

Hyväksytty kunnanhallituksessa 19.6.2023,

Sisällys

Sisällys

1	Yksikköjen kuvaukset	3
3.	Oppilaitoksen yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	7
4	Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	11

1 Yksikköjen kuvaukset

Esiopetus:

Heinävedellä esiopetusta järjestetään eteläisen oppilaaksiottoalueen esioppilaille Otto Kotilaisen koulussa varhaiskasvatuksen alaisuudessa ja tarvittaessa Päiväkotinä Päivänpesässä. Varhaiskasvatuksen opettajat (esiopetuskelpoisuus) antavat esiopetusta varhaiskasvatuksen lastenhoitajien avustamana. Samassa yksikössä annetaan myös esioppilaiden tarvitsema täydentävä varhaiskasvatus.

Pohjoisen oppilaaksiottoalueen esiopetus järjestetään Karvion koulussa alkuopetuksen yhteydessä luokanopettajan ja koulunkäynninohjaajan antamana. Täydentävä varhaiskasvatus toteutetaan varhaiskasvatusyksikössä koululla.

Oppilaita: 19

Tehostetun tuen oppilaita: 3

Erityisen tuen oppilaita:

Maahanmuuttajataustaisia oppilaita 3

Paikallista lasten ja nuortenterveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa: Kunnan hyvinvointisuunnitelman mukaiset indikaattorit.

Otto Kotilaisen koulu:

Otto Kotilaisen koulu tarjoaa perusopetusta alakoulun 1-6 luokan oppilaille. Koulussa toimii erityisopetuksen pienryhmä. Koulussa on noin 96 oppilasta.

Otto Kotilaisen koulussa työskentelee rehtori, jolla on myös Karvion koulun koulunjohtajan tehtävät, 7 luokanopettajaa, laaja-alainen erityisopettaja ja erityisluokanopettaja ja 7 koulunkäynninohjaajaa. Kouluterveydenhuollon järjestää Siun sote.

Tehotetun tuen oppilaita: 7

Erityisen tuen oppilaita: 21

Maahanmuuttajataustaisia :1

Pidennetty oppivelvollisuus: 3

Paikallista lasten ja nuortenterveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa:

Osallistumme seuraaviin seurantatietoa antaviin kyselyihin:

- 5. ja 8.luokan oppilaat osallistuvat syksyllä MOVE-mittaukseen.
- 4.–5.luokan sekä 8.–9.luokan oppilaat THL:n kouluterveyskysely kahden vuoden välein
- Joka kolmas vuosi oppilaat, huoltajat ja henkilökunta vastaavat Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyyn

Karvion koulu:

Karvion koulu on Heinäveden toinen alakoulu, joka sijaitsee n. 25 kilometrin päässä kuntataajamasta. Opetusta toteutetaan yhdysluokissa. Esiopetus on osa 0-2 luokkien yhdysluokkaa. Perusopetuksessa on 2 opettajaa ja 1 koulunkäynninohjaaja. Koulujohtajana toimii Otto Kotilaisen koulun rehtori. Koulun henkilöstöön kuuluu kuraattori sekä kouluterveydenhoitaja, jotka työskentelevät koululla joinakin päiviä kuukaudessa. Toimistosihteerin on yhteinen kaikilla Heinäveden kouluilla.

Työympäristön erityispiirteet:

Oppilaita: 29

Tehotetun tuen oppilaita: 5

Eriyisen tuen oppilaita: 1

Heinäveden yläkoulu:

Heinäveden yläkoulussa on noin 120 oppilasta vuosiluokilla 7-9. Yläkoulun alaisuudessa toimii myös valmistava opetus ja aikuisten perusopetus. Koulussa on n. 20 opettajaa. Erityisopettajista toinen on pienryhmän opettaja ja toinen laaja-alainen erityisopettaja. Laaja-alainen erityisopettaja työskentelee paljon myös samanaikaisopetuksessa luokissa ja tekevät tiivistä yhteistyötä opettajien ja ohjaajien kanssa. Koulussa annetaan tukea kaikilla tuen portailla. Koulurakennus on otettu käyttöön vuoden -22 tammikuussa.

Työympäristön erityispiirteet:

Oppilaita: 120

Tehotetun tuen oppilaita: 14

Eriyisen tuen oppilaita: 15

Maahanmuuttajataustaisia varsinaisessa perusopetuksessa: 1

Perusopetukseen valmistava luokka: 5

Aikuisten perusopetus: 5-10

Paikallista lasten ja nuortenterveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa:

Osallistumme seuraaviin seurantatietoa antaviin kyselyihin:

- yhdenvertaisuus- ja hyvinvointikysely vuosittain
- 8. luokan oppilaat osallistuvat syksyllä MOVE-mittaukseen.
- 8.- 9. luokan oppilaat THL:n kouluterveyskyselyyn
- Joka kolmas vuosi oppilaat, huoltajat ja henkilökunta vastaavat kunnalliseen hyvinvointikyselyyn
- Osallistumme myös muihin kyselyihin esim. Karvi, TEAvisari

Heinäveden lukio

Lukio toimii omassa yksikössään aivan yläkoulun välittömässä läheisyydessä. Kaikki opettajat ovat yhteisiä yläkoulun kanssa. Myös erityisopettaja ja opinto-ohjaus ovat yhteisiä yläkoulun kanssa. Erityisopetusta on resursoitu lukion tuntikehykseen 1 viikkotunti ja tukiopetusta 2 viikkotuntia.

Työympäristön erityispiirteet:

- opiskelijoita n. 15
- lukuvuonna 2023-2024 opiskelijaksi otto jätetty väliin
- yhdenvertaisuus- ja hyvinvointikysely vuosittain
- THL:n kouluterveyskysely
- Joka kolmas vuosi oppilaat, huoltajat ja henkilökunta vastaavat kunnalliseen hyvinvointikyselyyn
- Osallistumme myös muihin kyselyihin esim. Karvi, TEAvisari

-

2.Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista:

	kouluterveydenhoitaja		psykologi		kuraattori	
	perusopetus	oppilasmäärä/th	esi- ja perusopetus	oppilasmäärä/ps	esi- ja perusopetus (myös viskarit)	oppilasmäärä/ku
Valtakunnallinen suositus opp./tt		460		SiunSote mitoitus 780		670
HTV (henkilötyövuotta)		30 min/oppilas 40% oppilasmäärästä = 0,05 htv				
Esiopetuksen oppilasmäärä	19	neuvolan piirissä		psykologi*		kuraattori
Esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen arvio opiskeluhoitopalvelun tarpeesta opp./tt	0,2		0,05	Perustelut: Psykologin konsultaatioille ja tutkimuksille sekä psykologin osallistumiselle moniammatillisiin palavereihin säännöllinen tarve.		
Otto Kotilaisen koulun oppilasmäärä	n.100	terveydenhoitaja		psykologi*		kuraattori/asiantuntijahoitaja
Koulun arvio opiskeluhoitopalvelun tarpeesta opp./tt.	0,4		0,03	Perustelut: Psykologin konsultaatiolle on säännöllinen tarve. Lisäksi tarve moniammatillisiin palavereihin.	0,28	Perustelut: Kuraattoripalvelujen kysyntä on nousemassa. Koulupoissaolot ja ahdistusoireet kasvamassa.

Karvion koulun oppilasmäärä	n.30	terveydenhoitaja		psykologi*		kuraattori/asiantuntijahoitaja
Koulun arvio opiskeluhoitopalvelun tarpeesta opp./tt.	0,1		0,01	Perustelut: Psykologin konsultaatiolle on aika ajoin tarvetta.	0,1	kuraattorille on säännöllisesti tarvetta
yläkoulun oppilasmäärä	120	terveydenhoitaja		psykologi*		kuraattori/asiantuntijahoitaja
Koulun arvio opiskeluhoitopalvelun tarpeesta opp./tt.	0,4	Kouluterveydenhoitaja on päivittäin käytettävissä akuutteihin asioihin. Hoitaa myös neuvolatoiminnan.	0,08	Perustelut: Psykologin konsultaatiolle on säännöllistä tarvetta. Tarvetta psykologisiin tutkimuksiin on runsaasti. Lisäksi tarvetta moniammatillisiin, säännöllisiin palavereihin.	0,4 (tällä hetkellä mitoitus 0, 28)	kuraattorin ja asiantuntijahoitajan vastaanotolle on lisääntyvää tarvetta. Koulupoissaolot ja ahdistusoireet lisääntyneet.
lukion oppilasmäärä	n. 15	terveydenhoitaja		Psykologi*		kuraattori
Koulun arvio opiskeluhoitopalvelun tarpeesta opp./tt.	0,006	terveydenhoitaja käytettävissä päivittäin akuuttien asioiden hoitoon 0,5 tuntia	0,006	Perustelut: Psykologin konsultaatioille ja tutkimuksille sekä psykologin osallistumiselle moniammatillisiin palavereihin säännöllinen tarve.	0,03	kuraattorille kasvavaa tarvetta, lisäksi jo nyt lukiolaiset löytäneet hyvin.

* Läntiselle alueella (Heinävesi, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi) on neljä koulupsykologin tehtävää perus- ja toisella asteella (1 vuodelle 2023 lisätty). Tehtävistä 1 on täytetty ja 3 avoinna. 1 vakituinen psykologi jakaa työtään kaikille alueille. Heinävedellä psykologi ei pysty hoitamaan kuin konsultoivaa työtä tutkimusjonon lisäksi.

3. Oppilaitoksen yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Esiopetuksen monialainen yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhuollon ohjausryhmässä on esiopetuksen edustus.

Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä opiskelijahuoltoa. Opiskeluhoitotyöllä edistetään positiivista vuorovaikutusta esiopetusryhmässä ja koko yhteisössä. Se vahvistaa yhteisöllistä toimintakulttuuria ja tukee lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä rakennetaan ilmapiiriä, jossa kaikilla on turvallinen ja hyvä olla. Keskiössä on lasten ja aikuisten myönteinen ryhmädynamiikka, kokemus kiusaamattomuudesta sekä tunne yhteenkuuluvuudesta ja yhdenvertaisuudesta. Yhteisöllisellä opiskeluhoitotyöllä lisätään huoltajien ja lasten osallisuutta. Tavoitteena on, että jokainen yhteisön jäsen tulee kuulluksi ja nähdyksi.

Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa keskustellaan lasten ja perheiden elämään liittyvistä ilmiöistä, jotka vaikuttavat yhteisön jäsenten hyvinvointiin ja terveyteen. Tällaisia aiheita ovat mm. perheen ruokailutottumukset, nukkuminen, ulkoilu, liikkumisen edistäminen, lasten monipuolinen toiminta, leikin merkitys ja yksinäisyyden ehkäiseminen. Yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön kuuluvat erilaiset perheiden, esiopetuksen henkilöstön ja muiden toimijoiden yhteistyössä järjestämät tapahtumat, joilla lisätään yhteisöllisyyden ja osallisuuden tunnetta. Tapahtumissa huoltajat pääsevät keskustelemaan eri toimijoiden kanssa ja sitä kautta ilmaisemaan toiveitaan alueella järjestettävien palveluiden suhteen.

Poissaoloja pyritään ehkäisemään varhaisella puuttumisella ja tiiviillä yhteistyöllä huoltajien kanssa. Turvallinen ilmapiiri, lapsen osallisuuden vahvistaminen, mielekkäiden kokemusten tarjoaminen sekä itsetunnon tukeminen ovat keskeisiä tekijöitä myös poissaolojen ennaltaehkäisyssä. Jokainen opettaja on velvollinen ottamaan lapsen poissaolot puheeksi huoltajien kanssa ja aloittamaan tarvittaessa oppilashuollolliset toimet sekä perheen palveluohjauksen tarvittavan tuen piiriin. Poissaoloon esiopetuksesta on aina haettava lupa.

Jokaiseen yksikköön on laadittu palo- ja pelastussuunnitelma, johon sisältyy yksikkökohtaiset ohjeet lapsen hakutilanteisiin, kotimatkan turvallisuuteen, toimintaohjeita sairaus- ja tapaturmatilanteisiin, hygieniaohjeisiin sekä ulkoilu- ja retkikäytänteisiin. Yksiköissä on laadittu suunnitelma ja toimintaohjeet tilanteeseen, jos lapsi katoaa varhaiskasvatuspäivän aikana. Esiopetusyksiköihin on laadittu yksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma, joka on lääkehoitoa toteuttavan yksikön työväline turvallisen lääkehoidon osa-alueiden määrittämiseen ja hallintaan. Monialainen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu neljä kertaa toimintakaudessa ja se valitsee keskuudestaan koollekutsujan.

Perusopetuksen monialainen yhteisöllinen opiskeluhuolto (alakoulut ja yläkoulu)

Perusopetuksen monialaiseen yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään voivat kuulua rehtori/apulaisrehtori/koulunjohtaja, esiopetuksen vastaava, esiopetuksen erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, oppilaanohjaaja, kouluvalmentaja sekä vanhempien ja oppilaskunnan edustajat. Lisäksi tarvittaessa voidaan ryhmään kutsua asiantuntijajäseneksi esim. lastensuojelun sosiaalityöntekijä, perheohjaaja, nuorisotyöntekijä ja henkilöstön edustaja (luokanopettaja, aineenopettaja, koulunkäynninohjaaja, muun henkilöstön edustaja), poliisi, koululääkäri. Yhteistöllistä opiskeluhuoltoryhmää johtaa koulun lukuvuosisuunnitelmaan nimetty henkilö.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu ainakin neljä kertaa lukuvuodessa. Yhteisölliseksi opiskeluhuoltotoiminnaksi voidaan lukea kaikki koko koulun yhteisöllisyyttä tukevat yhteiset toimenpiteet. Toiminnan aikataulu ja tarkempi kuvaus yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän toiminnasta kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan tai vuositiedotteeseen.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on seurata, arvioida ja kehittää kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa voidaan ottaa esille esim. kouluterveyskyselyt, Tea-viisari, kiusaamisen vastainen työ, laajennetun terveystarkastuksen koonnit, luokkatason työskentelyyn liittyvät yleiset asiat (ei yksittäisiä oppilasasioita), yhteisöllisten toimintatapojen kehittäminen, oppilaiden osallisuuden edistäminen, verkostoyhteistyö, yhteistyö kotien kanssa ja opiskeluhuoltotyöskentelyn arviointi.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tarkoituksena on tukea luokkatason työskentelyä, kehittää yhteisöllisiä toimintatapoja ja edistää oppilaiden osallisuutta. Tätä työtä tehdään yhdessä verkostojen ja kotien kanssa.

Oppilaiden poissaolojen seuranta, niihin puuttuminen ja ennaltaehkäisy ovat osa koulun yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä. Läpi kouluvuoden tehtävä hyvinvointityö on keskeisessä osassa oppilaiden läsnäolon tukemisessa ja kouluun kiinnittymisessä. Parasta puuttumista poissaoloihin on niiden ennaltaehkäisy, joka perustuu koulussa suunnitelmalliseen hyvinvointityöhön.

Heinävedellä on käytössä yhteiset seudulliset linjaukset koulupoissaolojen vähentämiseksi. Huoltajiin ollaan yhteydessä toistuvista myöhästelyistä, kesken koulupäivän tapahtuvissa koulusta poistumisista sekä kun poissaolojen tuntimäärä tai %-osuus ylittyy. Opettajan velvollisuus on kirjata poissaoloista jo avattuun Wilma-muistioon poissaolon käsittely ja tehdyt sopimukset. Tarvittaessa järjestetään yksilöllinen opiskeluhuoltopalaveri ja/tai otetaan yhteyttä lastensuojeluun. Ohjaus/tieto poissaoloista aina tarvittaessa terveydenhoitajalle ja/kuraattorille. Tärkeitä kouluun kiinnittymisen sekä poissaolojen selvittämisen kannalta ovat varhainen puuttuminen, hyvä kodin ja koulun välinen yhteistyö sekä oppilaan kohtaaminen, osallisuuden lisääminen ja kannustava, positiivinen ilmapiiri.

Oppilaitoksen terveellisyys, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset tehdään kouluyksiköittäin joka kolmas vuosi yhteistyössä koulu- ja opiskeluterveyden huollon kanssa. Tarkastuksessa ilmi tulleet löydökset käsitellään yhteistyössä ja ne ilmoitetaan työsuojeluun. Korjaustoimenpiteitä ja seurantaa suoritetaan suunnitelmien mukaisesti. Tarkastuksen tuloksista tiedotetaan henkilöstöä, huoltajia ja oppilaita.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen (ks. kriisisuunnitelma, jonka osana myös päihdesuunnitelma)

Koulujen alueella ja niiden välittömässä läheisyydessä tupakointi on aina kielletty. Koulujen henkilökunnan tehtävänä on omalla esimerkillään, asenteillaan ja puheillaan edistää päihteettömyyttä.

Kouluaikana tapahtuneesta ensimmäisestä tupakointikerrasta määrätään järjestyssääntöjen mukainen jälki-istunto sekä yhteys huoltajaan. Luokanvalvoja /-opettaja seuraa tupakoivan oppilaan tilannetta ja pitää huoltajat ajan tasalla.

Kouluajan ja -alueen ulkopuolelle opettajan toimivalta ei ylety, joten jos oppilas tupakoi tuolloin, rangaistuksia ei voida silloin kirjoittaa. Kouluaikana koulualueelta poistuminen mm. tupakalle on koulun järjestyssääntöjen vastaista, jolloin siitä tulee ojentaa. Kaikista tupakointihavainnoista (myös koulumatkalla tapahtuneista) ilmoitetaan huoltajille.

Jos oppilas on myynyt tai välittänyt koulussa tai koulumatkalla tupakkaa (tai nuuska, sähkötupakka, tupakka, nikotiinineste) tai muita päihteitä, oppilaan kanssa keskustellaan aiheesta kahden aikuisen läsnä ollessa. Huoltajaan otetaan yhteyttä välittömästi. Todistettavasti tapahtunut myyminen ilmoitetaan aina poliisille. Löydetyt tupakkatuotteet ja sähkötupakkalaite takavarikoidaan koulun ohjeiden mukaan ja luovutetaan huoltajalle tai poliisille. Myös tupakan ostaminen ilmoitetaan aina huoltajalle.

Jos oppilaalla havaitaan olevan mukana päihteitä tai niiden käyttöön liittyviä aineita tai välineitä (myös sähkötupakkalaite), hänet tuodaan koulun johtajan, rehtorin/apulaisrehtorin luokse. Oppilasta pyydetään avaamaan kassinsa ja tyhjentämään taskunsa. Tarvittaessa laukku voidaan tutkia ja tehdä ruumiintarkastus lain sallimissa puitteissa kahden koulun aikuisen läsnä ollessa. Oppilasta puhutellaan ja asia kirjataan. Päihteet takavarikoidaan. Asiasta tiedotetaan koululla luokanopettajaa tai luokanvalvojaa, opiskeluhoitoa, tarvittaessa pedagogista tukiryhmää ja aina huoltajia sekä tarpeen vaatiessa lastensuojelua ja poliisia. Koulu antaa ohjeidensa mukaisen rangaistuksen oppilaalle.

Päihtyneen oppilaan havainnut aikuinen tuo oppilaan koulun johtajan/rehtorin luokse. Oppilas ohjataan terveydenhoitajalle, jos tämä on paikalla. Rehtori ottaa välittömästi yhteyttä huoltajaan. Oppilas saatetaan kotiin tai terveyskeskukseen joko huoltajien tai koulun toimesta. Huoltajat vastaavat mahdollisista kyydityskustannuksista. Asiasta tiedotetaan opiskeluhoillon vetäjää ja lastensuojelua.

Tapahtuneesta keskustellaan vielä oppilaan kanssa jälkikäteen (yhdessä luokanopettajan/luokanvalvojan ja oppilashuoltoryhmän jäsenen, esim. terveydenhoitajan kanssa). Tilannetta seurataan yhdessä sovitun ajanjakson ajan.

Opetuksen epäämisen yhteydessä opiskeluhoillon järjestäminen (ks. Joensuun seudun ops kasvatus- ja kurinpitokeinojen toteuttaminen, liite):

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen. Opetuksen epäämisestä on

ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja tarvittaessa sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Opetuksen epääminen tulee kirjata. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa opetuksesta epäämisen jälkeen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h§:ssä tarkoitettuna opiskeluhoitona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi. Tämä suunnitelma kirjataan oppilaan Wilmaan opiskeluhoollon muistioon.

Oppilaan koulu- tai esiopetuspäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Esiopetus

Erytisruokavalioista huoltajat toimittavat terveydenhuollosta saadun todistuksen valmistuskeittiölle. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja esiopetuksen oppimissuunnitelmaan kirjataan lapsen erityisruokavaliot.

Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelmassa määritellään lasten lääkehoidon vastuut, toteuttaminen ja valvonta. Koko varhaiskasvatusta koskevan suunnitelman lisäksi, jokainen yksikkö laatii oman yksikkökohtaisen lääkehoitosuunnitelman. Yksikkökohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan kirjataan kyseisessä yksikössä toteutettavaa lääkehoitoa, toimintatapoja ja näihin liittyviä riskejä yksityiskohtaisemmin. Yksikkökohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatii yhteistyössä henkilökunnan kanssa ja hyväksyy varhaiskasvatuksen vastaava. Suunnitelmaa tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain sekä aina lainsäädännön muuttuessa.

Lähtökohtana on, että lapsen lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti kotona. Muita kuin välttämättömiä lääkärin määräämiä lääkkeitä ei lapselle anneta varhaiskasvatuksen aikana. Yksikön lääkehoitosuunnitelman liitteenä on lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma, lapsen lääkehoitosuunnitelma lyhytaikaisessa lääkityksessä ja lääkkeenanto-päiväkirja. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma laaditaan aina ennen varhaiskasvatuksen aloitusta tai välittömästi sen alussa. Terveydenhuollolla on pitkäaikaissairaiden lasten hoidon koordinointi vastuu sekä hoidon ohjaukseen ja seurantaan liittyvien käytännön järjestelyjen vastuu. Erikoissairaanhoidon toimiessa lapsen hoitovastuuyksikkönä (lasten ja nuorten sairauksien, lasten neurologian/ psykiatrian poliklinikka) yksikön toimijat osallistuvat terveydenhuollon asiantuntijoina lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman laatimiseen.

Lapsen lääkehoitosuunnitelmaan kirjataan huoltajan ja lapsen sekä hoitavan tahon yhteystiedot, lääkkeenantoon liittyvät toimenpiteet sekä arviointi, annettavan lääkkeen tiedot sekä antoreitti, perehdytysprosessi, lääkeluvan/pistoluvan myöntäjä, lääkehoitoa toteutettavien henkilöiden nimet sekä lääkehoitosuunnitelman hyväksyjä ja allekirjoittaja (päiväkodin johtaja). Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain ja aina lääkannoksen taikka lääkkeen muuttuessa. Lääkehoitosuunnitelman päivityksen koollekutsujana toimii ryhmän lääkehoidosta vastaava työntekijä.

Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma liitetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja säilytetään varhaiskasvatuksen päätyttyä yhdessä muiden lasta koskevien paperien kanssa arkistointisääntöjen mukaisesti. Poikkeuksena tilapäisen eli lyhytaikaisen lääkityksen lääkehoitosuunnitelmat, jotka säilytetään lapsen vasun yhteydessä meneillään olevan toimintakauden loppuun asti ja hävitetään asianmukaisella tavalla sen jälkeen. Huoltajien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen hoidosta vastaavan lääkärin (tai

lääkärin valtuuttaman muun terveydenhuollon ammattihenkilön) kanssa sovittu lääkehoidon toteutus ja toteutuksesta vastaava henkilö (ja varahenkilö) kirjataan myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan sille varattuun kohtaan.

Perusopetuksessa perhe huolehtii itse erityisruokavaliosta ilmoittamisen koululle. Usein asia ilmoitetaan omalle luokanopettajalle, joka kehottaa perhettä olemaan yhteydessä kouluterveydenhoitajaan. Terveystietäjä keskustelee perheen kanssa erityisruokavaliosta tarpeellisuudesta. Erityisruokavaliosta tehdään vain vakavissa ja pysyvissä tapauksissa erityisruokavaliointi Mediatriin. Tieto erityisruokavaliosta menee terveydenhoitajalta koulun keittiöön.

Lääkityksen ilmoittaminen perustuu perheen suostumukseen ja tarpeeseen lääkityksen hoitamisesta kouluajaksi. Terveystietäjä ei ole vastuussa lääkkeiden säilyttämisestä tai antamisesta. Mikäli lääkitystä säilytetään ja sitä annetaan koulupäivän aikana oppilaalle, laaditaan yksilökohtainen lääkehoitosuunnitelma, jossa nimetään vastuuhenkilö ja varahenkilöt sekä nimetään lääkitystä säilytyspaikka ja toimintatavat. Yksilökohtainen lääkehoitosuunnitelma on tämän asiakirjan liitteenä lopussa. Lääkehoitosuunnitelmassa tulee tulla riittävän tarkasti selville lapsen sekä huoltajien tiedot, hoitavan tahon yhteystiedot, lääkkeenantoon liittyvät toimenpiteet sekä arviointi, annettavan lääkkeen tiedot sekä antoreitti, perehdytysprosessi, lääkeluvan/pistoluvan myöntäjä, lääkehoitoa toteutettavien henkilöiden nimet sekä lääkehoitosuunnitelman hyväksyjä ja allekirjoittaja (päiväkodin johtaja). Terveystietäjällä on pitkäaikaissairaiden lasten hoidon koordinointi vastuu sekä hoidon ohjaukseen ja seurantaan liittyvien käytännön järjestelyjen vastuu. Erikoissairaanhoidon toimiessa lapsen hoitovastuuyksikkönä (lasten ja nuorten sairauksien, lasten neurologian/ psykiatrian poliklinikka) yksikön toimijat osallistuvat terveydenhuollon asiantuntijoina lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman laatimiseen. Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma liitetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja säilytetään hoidon päätyttyä yhdessä muiden lasta koskevien paperien kanssa arkistointisääntöjen mukaisesti. Poikkeuksena tilapäisen eli lyhytaikaisen lääkitystä lääkehoitosuunnitelmat, jotka säilytetään lapsen vasun yhteydessä meneillään olevan toimintakauden loppuun asti ja hävitetään asianmukaisella tavalla sen jälkeen.

4 Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien esiopetus- ja kouluyhteisöissä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, Heinäveden kunnan opetustoimen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa tapahtuu yksiköiden yhteisöllisen opiskeluhoollotapaamisten yhteydessä. Osallisuutta opiskeluhoollotyöhön varmistetaan huoltajille, oppilaille ja henkilökunnalle kohdisteluilla kyselyillä. Teetämme hyvinvointikyselyjä oppilaille, henkilökunnalle ja huoltajille. Tästä kyselystä saamme tietoa kouluyksiköiden toiminnasta. Heinäveden kunnan opiskeluhoollotussuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa lukuvuosittain ja huoltajien, oppilaiden sekä henkilökunnan ja yhteistyökumppanien osallisuus otetaan huomioon.

Yksikköjen opetus- ja muu henkilökunta perehdytetään ja kaikille kuuluvan yhteisöllisen työskentelyn osaamisen varmistaminen tapahtuu yksiköittäin henkilöstökokouksissa. Huoltajat perehdytetään yksiköiden opiskeluhoitotyöhön vanhempainilloissa ja – tapaamisissa.

Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun, erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä tapahtuu aina siten, että tarvittava verkoston monialaistaja on SiunSoten opiskeluhoillon työntekijä (terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi). Verkostoyhteistyössä oppilaalle nimetään aina vastuutyöntekijä SiunSotelta sekä esiopetus- tai kouluyksiköstä varavastuutyöntekijä (joka on usein oppilaan erityisopettaja/opettaja). Moniammatillisiin verkostoyhteistyöpalavereihin kutsutaan oppilaan asiaan liittyvät verkoston työntekijät huoltajien ja/tai oppilaan suostumuksella. Näistä palavereista kirjataan opiskeluhoitomuistio (salassa pidettävät asiat) tai asiat kirjataan lyhyesti oppilaan pedagogiseen asiakirjaan, jos asiat eivät ole salassa pidettäviä koulun käyntiin liittyviä asioita.

Oppilaan monialaisen verkoston yhteistyökumppaneja voivat olla esim. lastensuojelu, erikoissairaanhoido, kunkin oppilaan asiaan liittyvät verkostot.

Yläkoululla vahva yhteisöllinen toimija on nuorisotyö, joka on nuorten arjessa kahtena iltana viikossa. Lisäksi kouluvalmentajatoimintaa on pyritty ylläpitämään niin ala- kuin yläkoulunkin kouluarkeen. Yläkoulun yhteydessä on fyysisesti myös nuorisotilat.

Teemme yhteistyötä kunnan liikuntaseurojen kanssa. Järjestämme eri yhteisöjen kanssa kerhoja heti koulupäivän jälkeen kaikille ikäluokille. Kerhot ovat liikunta-, kotitalous-, ja kielikerhoja.

Tarvittaessa olemme saaneet hyvin yhteyden poliisiin tai muihin tarvittaviin toimijoihin, jos yhteisöllisissä ilmiöissä on tullut esille heille kuuluvia asioita. Tavoitteenamme on, että yksiköiden yhteisöllisissä opiskeluhoitopalaverissa pystyisimme ennakoimaan ja keskustelemaan vallalla olevista ilmiöistä eri yhteistyökumppaneiden kanssa.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedotetaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa/-tiedotteissa, Wilmassa ja vanhempainilloissa.